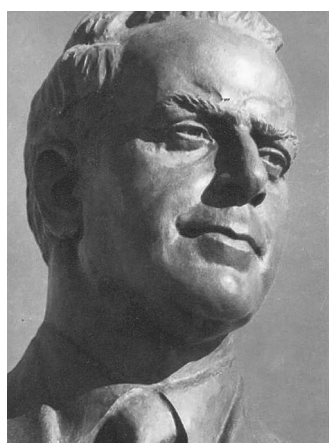

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

14 oktyabr
2026-cı il,
çərşənbə
№ 187 (7254)
Qiyməti
60 qəpik

Vətən müharibəsinin
18-ci günü
14 oktyabr 2020-ci il

Bax səh. 3

İlham Əliyev
@azpresident

"Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu, Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikanlı, Kəmərtük, Təke, Tağaser kəndləri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!"

Translate Tweet

3:40 PM · Oct 14, 2020 · Twitter Web App

**"44 il bundan əvvəl
səfər etdiyim Azərbaycanı
güclə tanıdım"**

**Laos Prezidenti ölkəmizdə
ilk rəsmi səfərdədir**

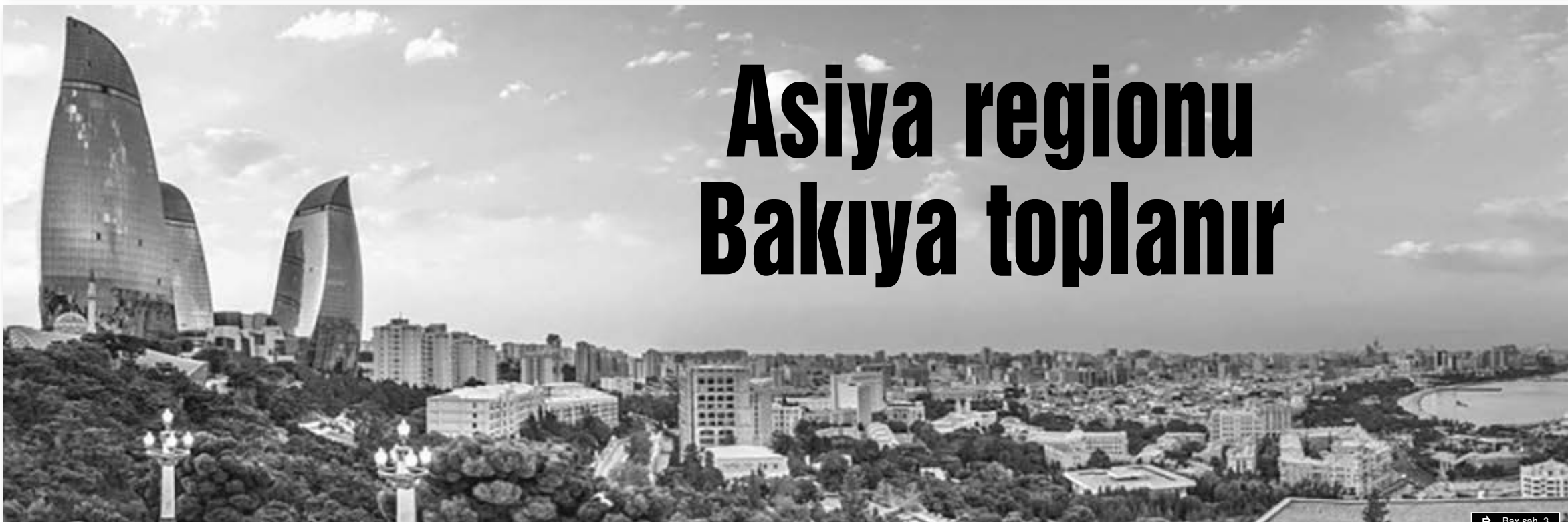

Bax səh. 2

**Azərbaycan əleyhinə siyasi ittihamlar irəli sürülməsi cəhdlərini qətiyyətlə rədd edirik
Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat Xidmətinin açıqlaması**

Bax səh. 4

**Asiya regionu
Bakiya toplanır**

Bax səh. 3

**Azərbaycan-Kamboca:
Yaxşı dostlar və
tərəfdaşlar**

Bax səh. 3

**Türk dünyası
üçün mühüm
çağırış**

Bax səh. 4

**Dövlət büdcəsinin 9 aylıq
gəlirləri 29,3 milyard
manatı ötüb**

Bax səh. 5

**Zəfər tariximizin
ekran
salnaməsi...**

Bax səh. 6

**BMT Baş Assambleyasında pandemiya
bəyannaməsi qəbul edilib**

Bax səh. 7

**Böyük Britaniya ilə
Aİ arasında
Sammit**

Bax səh. 7

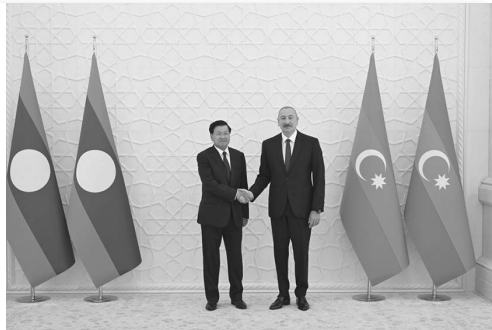
“44 il bundan əvvəl səfər etdiyim Azərbaycanı güclə tanıdım”

Laos Prezidenti ölkəmizdə ilk rəsmi səfərdədir

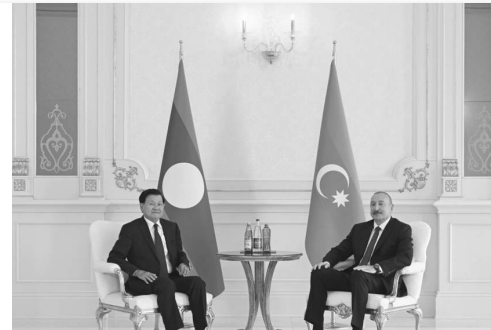

Oktyabrın 13-də Bakıda Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin rəsmi qarşılama mərasimi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Laos Prezidenti Thonqlun Sisuliti qarşılayıb.

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitlə təkbətək görüşü olub.

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitlə geniş tərkibdə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev görüşdə çıxış edərək dedi:

- Bir daha xoş gəlmisiniz, cənab Prezident. Çox şadam ki, dövlətimi qəbul edib Azərbaycanı ziyarət edirsiniz. Əminəm ki, səfər ikitərəfli əlaqələrimizi gücləndirəcək və əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradacaq.

Bizim elə indicə təkbətək görüşümüz oldu. Bu görüşdə biz ikitərəfli gündəliyimizi, o cümlədən siyasi və iqtisadi sahələri, qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələri geniş müzakirə etdik. İndi isə müzakirələrimizi nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə davam etdirəcəyik.

Hesab edirəm ki, siyasi əlaqələrimizin daha da gücləndirilməsi səfərinizin ən yaxşı nəticəsi olardı. Biz yaxşı dostuq

və beynəlxalq arenada fəal əməkdaşlıq edirik. Əlbəttə ki, biz iqtisadi sahənin daha da fəal inkişafını müşahidə etmək istəyirik. Mən bəzi göstəricilərə baxdım, onlar çox kiçikdir, amma böyük potensiala malikdir. Düşünürəm ki, Sizin səfəriniz aramızda olan iqtisadi əməkdaşlığa təkan verəcəkdir. Həmçinin təkbətək görüşdə qeyd etdiyim kimi, biz ölkəmizdə praktiki investisiya layihələrini nəzərdən keçirməyə hazırıq. Hesab edirəm ki, hər iki tərəfin biznes dairələri bu imkanı araşdıracaq. Eyni zamanda, müzakirələrimizi nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə davam etdirəcəyik.

Ümumiyyətlə, siyasi əlaqələrin səviyyəsi bizi çox qane edir. Biz müxtəlif beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində bir neçə dəfə görüşmüşük. Lakin bu, Laos Prezidentinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəridir. Əlbəttə ki, bu səfərin xüsusi statusu var. Həmçinin AQEM Zirvə görüşündə

Geniş tərkibdə görüş

iştirak edəcəyiniz üçün təşəkkür edirəm. Bütün ölkələrin dəstəyi ilə Azərbaycan

yekdilliklə AQEM-in sədri seçilmişdir. Son iki ildə Azərbaycan bu təsisatın inkişafına töhfə verməyə çalışmışdır. Sözsüz ki, dövlət və hökumət başçılarının və digər rəsmilərin geniş təmsil olunduğu Bakıdakı Zirvə görüşü Asiyada təhlükə-

sizliyi və əməkdaşlığı gücləndirəcək. Ümumilikdə bizim Asiyaya münasibətdə xarici siyasətimiz düşündürən ki, çox dinamik və nəticəyönümlüdür. Sizə burada yaxşı vaxt keçirməyi arzulayıram. Bir daha Azərbaycanı xoş gəlmisiniz.

x x x

Sonra çıxış edən **Prezident Thonqlun Sisulit** dedi:

- Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfər üçün Laosdan olan yüksək səviyyəli nümayəndə heyətinə rəhbərlik etmək imkanını əldə etdiyimə görə qurur və şərəf hissi duyuram. Bu səfər Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevin səmimi dəvəti əsasında baş tutur. Mənim 2024-cü ilin oktyabrında Kazanda keçirilmiş BRICS+ Sammitində Zati-alinizlə keçirdiyim görüş, habelə müxtəlif beynəlxalq forumlar çərçivəsində apardığımız səmimi söhbətlərimizlə bağlı hələ də xoş xatirələrim var. Mən dost Azərbaycan xalqına və Zati-alinizə gözəl Bakı şəhərinə gəldiyi-

miz andan etibarən göstərdiyiniz liderliyə, məni və nümayəndə heyətimi səmimi qəbul etdiyinizə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Bakıda və Azərbaycanda 1982-ci ildə, qırx ildən də çox müddət əvvəl olduğumu nəzərə alaraq və davamlı olaraq ölkəmizin inkişaf xəttini müşahidə edən bir şəxs kimi onun sürətli inkişafını və transformasiyasını indi öz gözlərimlə görmək mənə çox böyük təsir bağışlayır. Bu mənim Laosun Prezidenti kimi Azərbaycanı ilk rəsmi səfərimdir. İki ölkə arasında 1995-ci ildə diplomatik əlaqələrin qurulmasından bəri bu, dövlət başçısı səviyyəsində baş tutan ilk səfərdir və tarixi bir mərhələdir. Bu mərhələ bizim dostluq və əməkdaşlıqdan ibarət ənənəvi əlaqələrimizin daha sıx və səmərəli tərəfdaşlıq dövrünə qədəm qoyması ilə müşayiət olunaraq onları daha da gücləndirir, genişləndirir və yüksəldir.

Sənədlərin mübadiləsi mərasimi

Oktyabrın 13-də “Azərbaycan Respublikası ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası arasında Birgə Bəyanat” qəbul edilib və iki ölkə arasında imzalanmış sənədlərin Prezident İlham Əliyevin və Prezident Thonqlun Sisulitin iştirakı ilə mübadiləsi mərasimi

olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit “Azərbaycan Respublikası ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası arasında Birgə Bəya-

nat”ı qəbul etdilər.

“Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Laos Xalq Demokratik Respublikasının Kənd Təsərrüfatı və Ətraf Mühit Nazirliyi arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”nu Azərbaycanın Laosdakı səfiri Şövqi Mehdişadə ilə Laosun kənd təsərrüfatı və ətraf mühit naziri Linkham Duanq-

savan mübadilə etdilər.

“Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası Hökuməti arasında xidməti pasport sahiblərinin vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında Saziş”i Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihan mübadilə etdilər.

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

- Hörmətli cənab Prezident, hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar, İlk növbədə, bir daha cənab Prezident,

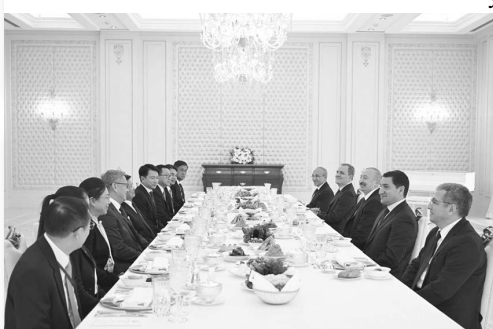
Sizi Azərbaycanda salamlayıram, xoş gəlmisiniz.

Bu, bizim birinci görüşümüz deyil, biz Sizinlə bir neçə dəfə beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində görüşmüşük və mən Sizi Azərbaycanı rəsmi səfərə dəvət etmişdim. Çox minnətdaram və şadam ki, mənim dəvətimi qəbul edib bu gün Azərbaycanda səfərsiniz. Əminəm ki, bu səfər ikitərəfli münasibətlərimizə çox müsbət təsir göstərəcək və ikitərəfli əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək.

Bu gün Sizinlə həm təkbətək, həm geniş tərkibli görüşlərdə bir çox önəmli məsələlər müzakirə olunmuşdur, konkret addımlar müəyyən edilmişdir. Bu gün qəbul edilmiş Birgə Bəyanat əsasında bizim gələcək əməkdaşlığımızı özündə ehtiva edir, əsas əməkdaşlıq istiqamətlərini müəyyənləşdirir.

Siyasi əlaqələrə gəldikdə, bu əlaqələr uzun illərdir uğurla inkişaf edir. Artıq 30 ildən çoxdur və bu illər ərzində bir çox beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində biz hər zaman hamıya göstəririk, qarşılıqlı dəstək göstəririk və bu, bu gün də belədir və əminəm ki, bundan sonra da belə olacaqdır.

Parlamentlararası əlaqələr də inkişaf edir, hər iki ölkədə dostluq qrupları yaradılmışdır və bu da özlüyündə bir göstəricidir.

Çünki biz, eyni zamanda, bu sahədə də həm beynəlxalq parlamentlərə təşkilatlarda, həm də ikitərəfli formatda uğurlu əməkdaşlıq edirik. Hakimi partiyalarımız da sıx əməkdaşlıq edir, bir neçə il bundan əvvəl müvafiq Anlaşma Memorandumu imzalamışdır.

Yeni ki, siyasi müstəvidə əlaqələr çox uğurla inkişaf edir. Biz eyni mənzərəni iqtisadi sahədə də görmək istərdik. Bu gün fikr-mübadiləsi əsnasında hər iki tərəf eyni mövqə bildirdi ki, bugünkü ticarət dövrüyəmiz, əlbəttə, bizim nə potensialımızı əks etdirir, nə də niyyətimizi.

Ona görə müvafiq göstərişlər verildi ki, iqtisadi sahədə, o cümlədən ticarət dövrüyəsi sahəsində əməkdaşlıq intensivləşsin. Ümid edirəm ki, Bakıda keçiriləcək Laos-Azərbaycan biznes-forumu bu istiqamətdə önəmli addım olacaq, həm məlumat mübadiləsi nəzərdə tutulur, eyni zamanda, mən cənab Prezidentə də bunu bildirdim ki, əgər Laos tərəfindən Azərbaycan investitorlarına konkret layihələr təqdim olunarsa, biz böyük maraqla bu layihələrə baxa bilərik.

Azərbaycanın xarici ölkələrə sərmayə qoyuluşu ildən-ilə genişlənir. Həm maliyyə tutumu nəzərə alınır, eyni zamanda, sərmayələrimizin coğrafiyası da genişlənir. Milyardlarla dollar səviyyəsində olan sərmayələr, əlbəttə ki, həm bizim imkanlarımızı göstərir və eyni zamanda, qarşı tərəf üçün də çox böyük fayda verir. Yeni iş yerləri yaradılır, yeni istehsalat sahələri formalaşır.

Ona görə eyni yanaşmanı biz ikitərəfli formatda da etmək fikrindəyik, yenə də deyirəm, konkret layihələr bizə təqdim olunarsa.

Söhbət əsnasında bildirildi ki, vaxtilə sovet dövründə iki mindən çox laoslu tələbə Azərbaycanda təhsil almışdır. Mən təklif etdim ki, biz bu ənənəni gərək bərpa edək. Bunun üçün müvafiq təqaüdlər mexanizmi də təklif olunmuşdur və əminəm ki, gələcək illər ərzində biz daha çox laoslu tələbəni Azərbaycanda görəcəyik.

Əfsuslar olsun ki, bizi bir ciddi problem də birləşdirir, o da minalardır. Cənab Prezident mənə bildirdi ki, baxmayaraq, onların müharibəsindən bir neçə onillik keçib, amma bu günə qədər insanlar minalardan özünə qorunma və öz həyatlarını, sağlamlıqlarını itirirlər. Mən də bildirdim ki, Ermənistanın işğalı nəticəsində torpağımızda 1 milyondan çox mina basdırılıb və son 5-6 il ərzində 400-dən çox azərbaycanlı ya həyatını itirib, ya da ki, ağır yaralanıb.

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin adından Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin şərfinə rəsmi nəhar verilib.

Nahardan sonra Azərbaycanın və

Məncə burada da həm təcrübə mübadiləsi faydalı ola bilər, eyni zamanda, bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqi, treninqlər də çox böyük önəm daşıyır.

Müzakirə etdiyimiz məsələlərdən biri də bağlantılar və nəqliyyatdır. Cənab Prezident bildirdi ki, onların qonşu ölkələrlə daimi yolu bağlantıları layihələri icra edilir və onlar icra olunduqdan sonra birbaşa Trans-Xəzər nəqliyyat marşrutuna da bağlana bilər.

Mən də öz tərəfimdən bildirdim ki, Azərbaycan ərazisində bütün əsas nəqliyyat-logistika layihələri artıq reallaşdırılıb, biz indi daha çox yüklərin aşkar edilməsi, yeni ünvənlərdən yüklərin səfərbər olunması və yüklərin həcmünün artırılması ilə məşğuluq. Ümid edirəm ki, hər iki tərəfdə reallaşan bütün bu layihələr gələcəkdə başa çatandan sonra yükdaşımaqlarına da həcmi artacaq.

Energetika, mədənçilik, kənd təsərrüfatı və digər sahələrdə də əməkdaşlıq imkanları müzakirə edildi. Vahid mövqə ondan ibarətdir ki, konkret addımlar atıldıqda bu məsələlərin hər biri nəticə verə bilər. Hər halda bizdə belə imkanlar var və ən önəmli qarşılıqlı iradə var.

Laos bizim üçün dost ölkədir, yenə də deyirəm, 30 ildən çoxdur ki, davam edən diplomatik əlaqələr bunu bir neçə dəfə göstərmişdir. Cənab Prezidentin Azərbaycana rəsmi səfəri və ayın 15-də Zirvə görüşündə nəzərdə tutulan iştirakı bunu bir daha göstərir. Onu da bildirməliyəm, cənab Prezident mənə məlumat verdi ki, vaxtilə keçən əsrin 80-ci illərində Azərbaycanda olub, amma bu, bizim tariximizdə Laos Prezidentinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəridir.

Cənab Prezident, səfər etdiyiniz üçün Sizə bir daha təşəkkürümü bildirirəm, ən xoş arzularımı çatdırıram. Sağ olun.

x x x

Sonra Laos Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Thonqlun Sisulitin bəyanatı

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, çox sağ olun. Bu gün burada Azərbaycan mətbuat nümayəndələri ilə görüşmək mənim üçün böyük şərəfdir. Xoş sözlərinizə görə təşəkkür edirəm. Bəyanatımız çox hərtərəfli idi və ölkələrimiz arasında ənənəvi dostluq münasibətlərini və əməkdaşlığı genişləndirmək, gələcəkdə daha da çox sahələri əhatə etmək üçün bu gün burada keçirdiyim təkbətək və geniş tərkibdə görüşlərdə müzakirə etdiklərimizin hamısını əhatə etdi.

Bu gün Zati-aliləri cənab Prezident mə-

ni çox yaxşı qəbul etdi. Qeyd etmək istədim ki, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında əməkdaşlıq və mübadilələr təkcə son illərə təsadüf etmir. Bunlar ənənəvi əlaqələrə əsaslanır, çünki vaxtilə biz sabiq Prezidentiniz Heydər Əliyevi ölkəmizdə qəbul etmişdik. O vaxt Heydər Əliyev Laos SSRİ Nazirlər Sovetinin Södrinin birinci müavini və Siyasi Büronun üzvü qismində səfər etmişdi. O, 1986-cı ildə partiyamızın dördüncü qurultayında iştirak etmişdi. Heydər Əliyevin Laos Xalq İnqilabı Partiyasının 4-cü Qurultayında möhtəşəm çıxışı və bəyanatı ilə Laos xalqına çox yaxşı təsir bağışlaması haqqında bizim çox xoş xatirələrimiz var. Bu gün mən bizim xalqımızla yaxşı münasibətlərin təməlini qoyan Prezidentin oğlu, Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevə bir daha səmimi təşəkkürümü bildirirəm. Prezident İlham Əliyev həmin ənənəvi əlaqələrin davamçısıdır. Prezident Heydər Əliyevin oğlu, Azərbaycanın indiki Prezidenti Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihan ilə üzbəüz öyləşmişdir. O da Laosun sevimli sabiq Prezidenti Keyson Fomfihanın oğludur. Bu da bizim əlaqələrimizin yüksəldiyini və bugünkü rəsmi səfərimin yaxşı nəticələrini əks etdirir. Görüşlərimizlə bağlı xatirələriniz haqqında fikirlərinizi tam dəstəkləyirəm.

Prezident İlham Əliyev, həmçinin ənənəvi müsbət xarakter daşıyan ikitərəfli əlaqələrimizin yenidən qiymətləndirilməsi, parlamentlərimiz və siyasi əlaqələrdən savayı əməkdaşlıq sahələrinin daha da genişləndirilməsi olduğuna vurğuladı. Biz iqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, xalqlararası mübadilələr, turizm, insan resurslarının inkişafı sahələrində əlavə imkanları araşdırmalıyıq ki, Laosun bu sahələrdə çıxışı olsun.

Mən həqiqətən inanıram ki, bu rəsmi səfər ölkələrimizin müvafiq qurumlarına dövlət başçıları səviyyəsində aparılmış müzakirələrin nəticələrini daha ətraflı müzakirə etmək tapşırığını vermək imkanı yaradacaq. Biz Birgə Bəyanat da daxil olmaqla, burada müxtəlif sənədlər imzaladıq ki, bunun əməkdaşlığımız baxımından rəmzi mənası var. Biz əminik ki, gələcəkdə Azərbaycanın iş adamları Laos Xalq Demokratik Respublikasına daha çox investisiya yatıracaqlar. Ticarət, turizmin həcmi, mədəniyyət sahəsində mübadilələr artacaq. Mən çox şadam ki, Zati-aliləri qeyd etdi, gələcəkdə siz Azərbaycan Respublikasında daha çox laoslu tələbəni qəbul edəcəksiniz. Həmçinin əvvəlki dövrdə burada

təhsil almış bir çox tələbəyə göstərilən dəstəyin və təqaüd sayının bərpası məsələsinə yenidən baxılması gələcək nəsillərimiz üçün son dərəcə faydalı olacaq.

Biz, həmçinin bir çox digər sahələrdə də araşdırma və müzakirələrini davam etdirəcəyik. Bu rəsmi səfər çərçivəsində bizim Azərbaycan Milli Məclisinin spikeri ilə görüşmək imkanımız olacaq. Biz ölkələrimizin qanunverici orqanları arasında əməkdaşlığın davam etdirilməsini təşviq edəcəyik. Əlbəttə ki, hökumətlər bizim bu gün burada

keçirdiyimiz görüşlərdə əldə edilən razılaşmaların reallaşdırılmasında əsas hərəkətvərici qüvvə olacaq. Mən, həmçinin Azərbaycanın Baş naziri ilə görüşəcəyəm. Mən ona müvafiq sahələr üzrə əməkdaşlığı davam etdirməyi təklif edəcəyəm. Mən investisiya, təhsil, enerji sahələrinin və Azərbaycan üçün maraq kəşb edən digər sahələrin genişləndirilməsində mühüm rol oynaya biləcək daha çox nazir göndərəcəyəm ki, ətraflı müzakirələr davam etdirilsin və gələcəkdə əməkdaşlığımız həyata keçirilsin.

Mənə və nümayəndə heyətinə göstərdiyi səmimi qarşılamağa görə bir daha Zati-aliləri Azərbaycan Prezidentinə, Hökumətinə və xalqına minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Çox qonaqpərvərsiniz, bu, bizim qardaşlığımızın və dostluğumuzun təəcəssümüdür. Mən bundan qabaq Bakıda 44 il əvvəl olmuşam. Bu gün yenidən buradayam. Bakının, Azərbaycanın sürətli inkişafının şahidi oldum. Mənim üçün hər şey yenidir. Mən 44 il bundan əvvəl səfər etdiyim Azərbaycana güclə tanıdım. Bununla belə, Azərbaycan xalqı mədəniyyətinə və ənənələrinə xas mehribanlığı qoruyub saxlayıb. Azərbaycan xalqı əvvəl olduğu kimi sevimlidir. Bu mənə olduqca xoş təəssürat yaradı.

Cənab Prezident, bir daha təşəkkür edirəm.

publikasının Nazirlər Sovetinin ovaxtı sədri Keyson Fomfihanla görüşü zamanı çəkilmiş fotolara baxdılar.

Qeyd edək ki, Keyson Fomfihan Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihanın atasıdır.

Azərbaycan-Kamboca: Yaxşı dostlar və tərəfdaşlar

Azərbaycanın çoxvektorlu xarici siyasət kursunda yaxın regionlarda yerləşən dövlətlərlə yanaşı, uzaq coğrafiyaları əhatə edən ölkələrlə əlaqələri genişləndirmək xətti də xüsusi yer tutur. Bu baxımdan Aazərbaycan-Kamboca əlaqələri də xarakterikdir.

Kamboca respublikamızdan min kilometr-lərlə uzaq məsafədə yerləşir. Buna baxma-yaraq, iki ölkə arasında əlaqələr genişlənir. Şübhə yoxdur ki, Kamboca Krallığının Baş

naziri Hun Manetin bu günlərdə ölkəmizə rəsmi səfəri ikitərəfli əlaqələrin genişlənməsinə yeni impuls verəcək.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəvəti əsasında baş tutan səfər kifayət qə-

dər məhsuldar keçib. Belə ki, səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə Baş nazir Hun Manetin məhdud və geniş tərkibdə görüşləri keçirilib və müxtəlif məsələlər ətrafında aktual müzakirələr aparılıb. Eləcə

də iki ölkə arasında imzalanan sənədlərin mübadiləsi mərasimi keçirilib. Bundan başqa, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Kambocanın Baş naziri Hun Manet mətbuatə bəyanatlarla çıxış ediblər.

İkitərəfli və çoxtərəfli platformalarda genişlənən əməkdaşlıq

Diqqət çəkən mühüm məqam ondan ibarətdir ki, həm Azərbaycan, həm də Kamboca münasibətlərin dərinləşməsinə böyük maraq göstərir. Prezident İlham Əliyev mətbuatə bəyanatında Azərbaycanla Kamboca arasında siyasi münasibətlərin güclü olduğuna diqqət çəkərək iki ölkəni yaxşı dost və tərəfdaşlar kimi səciyyələndirib.

Azərbaycan Respublikası ilə Kamboca Krallığı arasında diplomatik münasibətlər 28 dekabr 1994-cü ildə qurulub. İndiyədək xarici işlər nazirlikləri arasında 4 raundda siyasi məsləhətləşmələr aparılıb. Siyasi məsləhətləşmələrin birinci raundu 21-23 aprel 2014-cü il tarixlərində Bakıda baş tutub. İkinci belə tədbir 13-15 mart 2019-cu il tarixlərində Phnompen şəhərində keçirilib. Siyasi məsləhətləşmələrin üçüncü raundu 1 iyun 2022-ci il tarixində yenidən Azərbaycan paytaxtında təşkil edilib. Siyasi məsləhətləşmələrin dördüncü raunduna isə 21 iyul 2025-ci il tarixində Phnompen ev sahibliyi edib. 2014-cü ildə Kambocanın keçmiş

Baş naziri, hazırda isə ölkə Senatının sədri (indiki Baş nazirin atası - red.) Hun Senin respublikamıza səfəri baş tutub. Kambocanın Baş naziri mətbuatə bəyanatında bildirib ki, həmin səfər in-diyədək davam edən əməkdaşlığımızın yol xəritəsini müəyyənləşdirmişdir.

İki ölkənin parlamentləri səviyyəsində də əlaqələr qurulub. Belə ki, hər iki ölkənin qanunvericilik orqanlarında parlament dostluq qrupu fəaliyyət göstərir. Bu qruplar arasında əlaqələr də müntəzəm xarakter daşıyır. Bundan başqa, Kambocanın dəstəyi ilə Azərbaycan par-lamenti ASEAN Parlamentlərarası Assambleyasında müşahidəçi statusu əldə edib. Bu da Asiyanın, Cənub-Şərqi Asiyanın Azərbaycan üçün əhəmiyyət daşıdığını və xarici si-yasətimizin prioritetlərindən biri olduğunu göstərir.

Humanitar sahə ikitərəfli əməkdaşlığın mühüm istiqamətlərindən birini təşkil edir. Sovet İttifaqı dövründə yüzlərlə kambocalı tələbə Azərbaycanda təhsil alıb. İndiki mərhələdə bu ənənənin bərpa edilməsi və hər iki ölkədə qarşılıqlı təhsil imkanlarının yaradılması mümkündür. Bu, həm də xalqlarımız arasında təmasların daha da genişlənməsinə gözəl bir töhfə olardı. Yeri gəlmişkən, səfər çərçivəsində "Azərbaycan

Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi nəzdində ADA Universiteti ilə Kamboca Krallığının Xarici İşlər və Beynəlxalq Əməkdaşlıq Nazirliyinin Diplomatiya və Beynəlxalq Əlaqələr Milli İnstitutu arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Mə-morandumu" mübadilə edilib.

Mühüm məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, öz səmərəliliyini sübut etmiş və Azərbaycan cəmiyyətinə də faydalı 100 faizlik müsbət qiymətləndirmə qazanmış "ASAN xidmət" modelinə dost Kambocada da maraq göstərilir. Qısa müddətdə Azərbaycanın intellektual brendinə çevrilən "ASAN xidmət" artıq bütün dünyada tanınır və dövlət xidmətlərinin təbii qeydində bu modelə keçid edən ölkələrin sayı getdikcə artır. Kambocada da oxşar xidmət şəbəkəsinin qurulması ikitərəfli münasibətlərə öz müsbət təsirini göstərə bilər.

Siyasi dialoqun yüksək səviyyədə ol-

ması qarşıdakı mərhələdə ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsi üçün geniş imkanlar açır. Təsədüfi deyildir ki, Bakıda aparılan müzakirələrdə ikitərəfli müstəvidə təmasların intensivləşdirmək barədə razılığa gəlinib. "Əlbəttə, ticarət və sərmayə qoyuluşu sahələrində hansı işləri görə biləcəyimizi də müəyyənləşdirməliyik. Biz bu imkanları geniş müzakirə etdik, ticarət və investisiya əməkdaşlığımızın praktiki aspektləri ilə məşğul olacaq birgə işçi qrupu yaratdıq. Beləliklə, imkanlar çoxdur. Yeganə maneə məsafə ola bilər. Lakin müasir dünyada bu, böyük problem deyil. Digər məsələ məlumat çatışmazlığıdır və biz bu boşluğu aradan qaldırmalıyıq", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Getdikcə intensivləşən ikitərəfli münasibətlərlə yanaşı, Azərbaycan və Kamboca həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də bir əməkdaşlıq əlaqələri qurublar. Bu sırada BMT, Qoşulmama Hərəkatı və AQEM çərçivəsində çox yaxşı siyasi əlaqələr qurulduğunu və fəal əməkdaşlıq edildiyini xüsusi vurğulaya bilərik. Hər iki ölkə beynəlxalq təşkilatlarda koordinasiyalı fəaliyyətlər həyata keçirməklə bir-birinə dəstək verir.

Kambocanın Baş nazirinin ölkəmizə səfəri çərçivəsində əsas müzakirə mövzularından biri də mina problemi olub ki, bu da təsədüfi deyil. Azərbaycan və Kamboca bir-birindən uzaq məsafədə yerləşsələr də, onları ümumi mina problemi birləşdirir. "Biz, həmçinin təəssüf ki, hər iki ölkə üçün ümumi problem olan bir məsələni müzakirə etdik. Bu, mina problemi. Hər iki ölkə minalardan əziyyət çəkmişdir və bu gün də əziyyət çəkməkdədir. Təcürbə, bilik və praktiki bacarıqların mübadiləsi, həmçinin təlimlərin keçirilməsi son dərəcə vacibdir", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Kamboca dünyanın mina ilə ən çox çirkəllənmiş ölkələrindən biri hesab olunur. Buradakı mina problemi ölkənin yaxın tari-

xındakı müharibələrlə bağlı olan ən ağır humanitar və sosial məsələlərdən biridir. Bu ölkədə minalar 1970-1980-ci illərdə və-təndəş müharibəsi zamanı münafiqsəyə qoşulan müxtəlif fraksiyalar tərəfindən basdırılıb. Əsas çətinlik ondan ibarətdir ki, minalar basdıran tərəflərin dəqiq xəritəsi və ya qeydiyyatı yoxdur. Kamboca Minalar ilə Mübarizə Mərkəzi (KMMM) rəsmilərinin hesablamlarına görə, ölkə ərazisində 6 milyondan 6 milyona qədər, bəzi proqnoz-lara əsasən isə 10 milyona qədər partlama-mış mina və hərbi sursat ola bilər. Verilən məlumatlara görə, minalar səbəbindən ölkədə 40 000-ə yaxın amputasiya halı qeydə alınıb ki, bu da global miqyasda ən yüksək göstəricilərdən biridir.

Təxminən üç onillik ərzində Ermənistanın işğalçılıq siyasəti ilə üz-üzə qalan Azərbaycan da minalarla ən çox çirkəllənmiş ölkələr sırasında yer alır. Mina terroru Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi çoxsaylı müharibə cinayətləri sırasında xüsusi yer tutur. Verilən məlumatlara görə, ermənilər işğal illərində və 44 günlük müharibədən sonra ərazilərimizdə 1 milyondan çox mina basdırıblar. Açınacaq haldır ki, insanlar ayaq basdıqları ən ağalagəlməz yerlərdə belə mina partlayışının qurbanlarına çevrilə bilərlər. Prezident İlham Əliyev mina terroruna diqqət çəkərək bildirib ki, Azərbaycan torpaqları işğaldan azad edildikdən sonra ötən illər ərzində Ermənistanın işğal dövründə basdırdığı minaların

İki ölkəni birləşdirən mina problemi

partlaması nəticəsində 400-dən çox insan həlak olmuş və ya xəsarət almışdır.

Azərbaycan və Kambocanı birləşdirən digər bir ümumi cəhət sülh və təhlükəsizlikdir. Hər iki ölkə sülhü və təhlükəsizliyi inkişafın əsas şərti hesab edir. Azərbaycan öz nümunəsində təsdiqlədi ki, sülh və təhlükəsizlik beynəlxalq hüquq normalarına, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə əsaslanmalıdır. Azərbaycan 30 illik işğaldan sonra öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini güc yolu ilə bərpa etməyə nail olub. İndi ölkə ərazisinin hər qarışı Azərbaycan dövlətinin və xalqının nəzarəti altındadır.

"Hazırda erməni işğalçı qüvvələrindən təmizlənməmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa işləri aparılır və "Böyük Qayıdış" Proqramı həyata keçirilir. Artıq həmin ərazilərdə 100 minə yaxın insan yaşayır və çalışır. Bu proses davam edir. Beləliklə, biz keçmişdə də, hazırda da müəyyən mənada oxşar çağırışlarla üzləşmişik. Bununla yanaşı, beynəlxalq hüquqa və beynəlxalq təşkilatların qərarlarına qəti sadiqlik də bizi birləşdirən amillərdəndir", - deyər Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

Mübarizə ABDULLAYEV

Vətən müharibəsinin 18-ci günü 14 oktyabr 2020-ci il

- Rəşadətli Azərbaycan Ordusu Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu, Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikcanlı, Kəmərtük, Təkə, Tağaser kəndlərini işğaldan azad edib. Bu barədə Prezident İlham Əliyev rəsmi tviter səhifəsində paylaşım edib.
- Prezident İlham Əliyev Fransanın "France 24" televiziya kanalına müsahibə verib.
- Azərbaycan Ordusu gecə və səhər saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin ümu-

- milkdə üç "Elbrus" raket qurğusunu məhv edib.
- Müdafiə Nazirliyi düşmənin əməliyyat-taktiki raket komplekslərinin mütlki əhalimizi və yaşayış məntəqələrini atəşə tutmaq məqsədilə start mövqeyinə çıxarılmasının videogörüntüsünü yayıb.
- Cəbhənin Füzuli rayonu istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus pilotsuz uçuş aparatı bölmələrimiz tərəfindən vurulub.

- Müdafiə Nazirliyi işğaldan azad olunan Cəbrayıl şəhərinin videogörüntüsünü paylaşıb.
- Ermənistan silahlı qüvvələrinin yaşayış məntəqələrini ağır artilleriya qurğularından və raket sistemlərindən atəşə tutması nəticəsində sentyabrın 27-dən oktyabrın 14-ü saat 12:00-dək 43 mülki şəxs həlak olub, 214 nəfər isə xəsarət alıb, 1505 ev, 66 çoxmənzilli yaşayış binası və 277 mülki obyekt yarasız vəziyyətə düşüb. Bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb.
- Ermənistan Azərbaycan jurnalistlərini atəşə tutub - AZƏRTAC.
- Baş Prokurorluq: Düşmənin Tərtər rayonunun yaşayış məntəqələrini atəşə tutması nəticəsində 8 nəfər xəsarət alıb.

Asiya regionu Bakıya toplanır

Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində çoxtərəfli siyasi platformaların inkişafına, dövlətlər arasında dialoqun genişlənməsinə və qarşılıqlı etimad mühitinin möhkəmləndirilməsinə ardıcıl töhfələr verərək ölkələrdən biridir. Müasir dünyanın mü-rəkkəb geosiyasi mənzərəsi, güc mərkəzləri arasında rəqəbətin dərinləşməsi, regional münafiqşələrin davam etməsi və təhlükəsizlik çağırışlarının çoxşaxəli xarakter alması beynəlxalq əməkdaşlığın yeni mexanizmlərin zəruri edir. Belə bir şəraitdə dövlətlərin yalnız öz milli maraqları çərçivəsində deyil, həm də ortaq məqsədlər namına birgə fəaliyyət göstərməsi global sabitliyin qorunması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Çünki beynəlxalq münasibətlərdə yaranan problemlərin uzunmüddətli həlli qarşısında ritorikasının gücləndirilməsindən deyil, dialoq imkanlarının qorunmasından, fərqli mövqələrin uzlaşdırılmasından və qarşılıqlı anlaşmanın inkişaf etdirilməsindən keçir.

Bu mənada Azərbaycanın da dəstəklədiyi çoxtərəfli əməkdaşlıq formatları dövlətlər arasında siyasi təmasların genişləndirilməsi ilə yanaşı, etimadın institusional əsaslarının yaradılmasına da xidmət edir. Xüsusilə təhlükəsizlik məsələlərinin gətirdikləri daha çox qarşılıqlı asılılıq qazandıqı indiki mərhələdə regional platformaların rolu artır. Müxtəlif siyasi və iqtisadi maraqlara malik ölkələrin ortaq müzakirə məstəvisində bir araya gəlməsi fikir ayrılıqlarının dialoq yolu ilə aradan qaldırılması, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi və əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi üçün əlverişli zəmin yaradır.

Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə - AQEM də bu baxımdan mühüm beynəlxalq platformalardan biridir. 1992-ci ildə Qazaxıstanın təşəbbüsü ilə irəli sürülən və sonradan geniş institusional inkişaf yolu keçən AQEM Asiya məkanında etimad tədbirlərinin gücləndirilməsini, təhlükəsizlik sahəsində dialoqun inkişafını və dövlətlər arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsini hədəfləyir. Azərbaycanın bu platformada iştirakı isə ölkəmizin beynəlxalq münasibətlərdə dialoqa, çoxtərəfli əməkdaşlığa və regional sabitliyə verdiyi önəmin göstəricisidir. Bakı üçün belə formatlar yalnız diplomatik təmasların genişləndirilməsi deyil, həm də Azərbaycanın

AQEM 7-ci Zirvə görüşü keçiriləcək

sülh, etimad və qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq prinsiplərinə əsaslanan xarici siyasətinin beynəlxalq müstəvidə təşviqi baxımından əhəmiyyətlidir.

Bakıda növbəti beynəlxalq tədbir...

Qeyd edək ki, Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) növbəti mühüm tədbiri də Bakıda reallaşacaq. Belə ki, AQEM-in 7-ci Zirvə görüşü 2026-cı il oktyabrın 15-də paytaxtımızda keçiriləcək. Yayılan məlumatlara görə, tədbirdə üzv ölkələrin nümayəndələri ilə yanaşı, beynəlxalq strukturların təmsilçiləri də tədbirə qatılacaq. Vurğulamaq lazımdır ki, AQEM-in Yüksək Vəzifəli Şəxslər Komitəsinin 2024-cü ilin 14 mart tarixli iclasında verilmiş tövsiyəyə uyğun olaraq, AQEM Xarici İşlər Nazirliyi Şurasının 19 mart 2024-cü il tarixli qərarı ilə Azərbaycan Respublikası 2024-2026-cı illər üzrə AQEM sədri seçilib. Qərara əsasən, sədrliyimiz çərçivəsində ölkəmiz 2024-cü ildə AQEM Xarici İşlər Nazirliyi Şurasının toplantısına ev sahibliyi edib. İndi isə, AQEM Dövlət və Hökumət Başçıları Şurasına (Sammit) ev sahibliyi etməsi nəzərdə tutulub.

1992-ci ildən başlanan yol...

AQEM-in əhəmiyyəti həm də onun müxtəlif geosiyasi mövqələri təmsil edən ölkələri vahid dialoq məkanında birləşdirməsindədir. Burada məqsəd tərəflərin bütün məsələlər üzrə eyni mövqeyə gəlməsi deyil, fikir ayrılıqlarının dialoq yolu ilə idarə olunması və qarşılıqlı anlaşma imkanlarının artı-

rlmasıdır. Bu yanaşma yeni beynəlxalq nəzərin əsas ehtiyaclarından biri olan "qarşıdurmadan dialoqa" keçidi şərtləndirən mühüm amillərdəndir.

Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə - AQEM Asiya qitəsində sülh, təhlükəsizlik, sabitlik və dövlətlərarası etimadın möhkəmləndirilməsinə xidmət edən çoxtərəfli siyasi-diplomatik platformadır. Təşəbbüsü 5 oktyabr 1992-ci ildə BMT Baş Assambleyasının 47-ci sessiyasında irəli sürülüb və 2002-ci ildə Almatı Aktının qəbulundan sonra AQEM institusional fəaliyyətə başlayıb. Hazırda təşkilatın 28 üzvi var. Onların arasında Azərbaycan, Türkiyə, Çin, Rusiya, Hindistan, İran, İsrail, Pakistan, Qazaxistan, Özbəkistan və digər Asiya dövlətləri yer alır. ABŞ, Yaponiya, Səudiyyə Ərəbistanı və Türkmənistan daxil olmaqla 10 ölkə müşahidəçi statusundadır. Həmçinin BMT, ATƏT, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı, Ərəb Dövlətləri Liqası və başqa beynəlxalq təşkilatlar AQEM-də müşahidəçi statusuna malikdirlər. AQEM-in fəaliyyət istiqamətləri hərbi-siyasi təhlükəsizliklə məhdudlaşmır - iqtisadiyyat, ekologiya, humanitar məsələlər, yeni təhdidlər, neqliyyət və digər sahələrdə də əhatə edir.

AQEM-in fəaliyyətini tənzimləyən əsas sənədlər 1999-cu ildə qəbul edilmiş "AQEM üzv dövlətləri arasında münasibətlərin rəhbərçilik prinsipləri haqqında Bəyannamə" və 2002-ci ildə qəbul edilmiş Almatı Aktıdır. Müşavirənin 2022-ci ildə keçirilmiş Astana Sammitində AQEM-in tamhü-

İlham Əliyev ✓
@azpresident

...

"Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu, Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikcanlı, Kəmərtük, Təkə, Tağaser kəndləri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!"

Translate Tweet

3:40 PM · Oct 14, 2020 · Twitter Web App

quqlu regional beynəlxalq təşkilata transformasiya ilə bağlı prosese start verən "AQEM-in Transformasiyasına dair Astana Bəyanatı" qəbul edilib. AQEM-in inzibati orqanı Astana şəhərində yerləşən və Müşavirənin gündüli fəaliyyətini əlaqələndirən Katiblikdir. AQEM-in fəaliyyətinin istiqamətləndirilməsi və prioritetlərinin müəyyənləşdirilməsi sədr ölkə tərəfindən həyata keçirilir.

Bakı AQEM-in institusional inkişafına mühüm töhfələr verir

Azərbaycan AQEM çərçivəsində əməkdaşlıqda fəal iştirak edir. Ölkəmiz "Təhlükəsiz və səmərəli neqliyyət dəhlizlərinin inkişaf etdirilməsi" sahəsində etimad-quruculuq tədbirinin əlaqələndiricisi funksiyasını yerinə yetirməkdədir. Ölkəmiz AQEM-in qurucu üzvlərindən biridir və vurğulandığı kimi, 2024-2026-cı illər üzrə sədrliyi həyata keçirir. Azərbaycanın sədrliyi dövründə təşkilatın institusional transformasiyası, neqliyyət bağlantıları, rəqəmsallaşma və davamlı inkişaf məsələləri ön plana çıxarılıb. Azərbaycan həmçinin təhlükəsiz və səmərəli neqliyyət dəhlizlərinin inkişafı üzrə etimad tədbirlərinin əlaqələndiricilərindən biridir. Bu baxımdan AQEM Azərbaycan üçün Asiya ilə Cənubi Qafqaz arasında siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik dialoqunda fəal iştirak etmək üçün mühüm çoxtərəfli platformalardan biri hesab olunur. Qeyd edək ki, bu ilin oktyabrın 1-də Media və Yayım Şurasının təşkilatlığı ilə "Qütbləşmiş dünyada media vasitəsilə etimadın qurulması" mövzusunda Bakıda baş tutmuş Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) Media Forumunun iştirakçılarının müraciətinə Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, son iki il ərzində bu təşkilata sədrlik edən Azərbaycan qarşılıqlı etimad quruculuğu tədbirlərinin təmin olunması yolunda qətiyyət və ardıcılıqla nümayiş etdirərək AQEM-in institusional imkanlarının gücləndirilməsi, praktiki birgə fəaliyyətin genişləndirilməsi və təşkilatın beynəlxalq münasibətlər sistemində rolunun daha da artırılması üçün səylərini əsirgəməyib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın 2024-2026-cı illərdə AQEM-ə sədrliyi dövründə Bakı təşkilatın fəaliyyətində mühüm dialoq məkanlarından birinə çevrilib. Ölkəmizin AQEM-dəki bu iki il ərzində müəyyənləşdirdiyi əsas xətt isə "Daha güclü AQEM: Asiyada bağlantı, rəqəmsallaşma və dayanıqlı inkişaf" istiqaməti üzərində qurulub. Azərbaycanın AQEM-ə sədrliyi çərçivəsində Bakıda keçirilən tədbirlər təşkilatın yal-

nız siyasi-diplomatik deyil, həm də ekspert, iqtisadi və humanitar güclülərinin inkişaf etdirilməsinə xidmət edib, 2025-ci ilin fevralında AQEM-in Baş Komitəsinin yüksək səviyyəli nümayəndələrin iştirakı ilə Bakıda keçirilən iclasında təşkilatın institusional imkanlarının gücləndirilməsi, etimad tədbirlərinin müxtəlif sahələrdə genişləndirilməsi və digər beynəlxalq platformalarla əlaqələrin artırılması müzakirə olunub. Bu baxımdan beyin mərkəzləri və ekspert icması ilə əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət daşıyır. 2025-ci ilin sentyabrında Bakıda keçirilən AQEM-in 13-cü Beyin Mərkəzləri Forumunda 21 üzv dövlətdən və təşkilatlardan 73 iştirakçı regional təhlükəsizlik, rəqəmsal transformasiya şəraitində təchizat zəncirləri, bağlantılar və AQEM-in institusional inkişafını müzakirə edib.

İqtisadi istiqamətdə isə 2025-ci ilin mayında Bakıda AQEM Biznes Şurasının VIII plenar sessiyası və X Biznes Forumu təşkil olunub. Tədbirdə 19 üzv dövlətdən 220-dən çox iştirakçı rəqəmsallaşma, sonayə əməkdaşlığı, qadın sahibkarlığı, ağıllı şəhərlər, yaşıl transformasiya və global dəyər zəncirlərini müzakirə edib.

Genclər diplomatiyası da sədrliyin mühüm istiqamətlərindən biri olub. 2025-ci ilin noyabrında Bakıda AQEM Genclər Şurasının VIII toplantısına 19 üzv dövlətdən 100-dən çox nümayəndə qatılıb. 2026-cı ilin iyununda keçirilən IX toplantısı isə 17 üzv dövlətdən 120-dən çox gənc, mühəndis və dövlət nümayəndəsini bir araya gətirib.

Vurğulandığı kimi, oktyabrın 1-də isə Media və Yayım Şurasının təşkilatlığı ilə "Qütbləşmiş dünyada media vasitəsilə etimadın qurulması" mövzusunda Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) Media Forumu baş tutub. Tədbir global informasiya məkanında qarşılıqlı etimadın daha da gücləndirilməsinə mühüm töhfə sayılır. Prezident İlham Əliyev Media Forumun iştirakçılarının müraciətinə bildirmişdi ki, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə AQEM çərçivəsində ilk Media Forumun Bakıda təşkilı və onun AQEM Zirvə Görüşü ərafasında keçirilməsi təşkilatın beynəlxalq müstəvidə oynadığı mühüm roluna və sədrliyimiz çərçivəsində üzv dövlətlərlə birgə həyata keçirdiyimiz fəaliyyəti diqqətin cəlb edilməsi baxımından xüsusi önəm kəsb edir.

P.İSMAYILOV

Türk dünyası üçün mühüm çağırış

Prezident İlham Əliyev: Türk xalqlarının ortaq mədəni irsinin qorunması, onun mənimsənilməsinin və təhrif olunmasının qarşısının alınması birgə fəaliyyətimizin aparıcı istiqamətlərindən biri olmalıdır

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) dünyada nüfuzunun artırılması və qurumun institusional təsisatlanmasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində ardıcıl fəaliyyətlər həyata keçirilir. Üzv dövlətlərin əqli mülkiyyət qurumları rəhbərlərinin təmasları da məhz bu məqsəddə xidmət edir. Bu günlərdə Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin əqli mülkiyyət qurumları rəhbərlərinin İkinci Görüşü keçirilib. Prezident İlham Əliyev tədbir iştirakçılarının müraciət ünvanlayaraq keçilən birgə yola və dünyadakı yeni reallıqlar şəraitində

Türk dünyasının qarşısında duran çağırışlara diqqət çəkib. Dövlətimizin başçısı Bakının ev sahibliyi etdiyi tədbirin əqli mülkiyyət institutları arasında əməkdaşlığın yeni mərhələyə yüksəlməsinə, Türk dünyasının global rəqabətdə geri qalmamasının təmin edilməsi məqsədilə hərtərəfli inkişaf üçün əlverişli mühitin formalaşmasına töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

İkinci Görüşün respublikamızın TDT-yə sədrliyi dövründə ölkəmizdə keçirilməsi təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın inkişafına töhfə verməklə yanaşı, Azərbaycanın əqli mülkiyyət sahəsində təşəbbüslərinin təşviqi, üzv dövlətlərlə institusional əlaqələrin möhkəmləndirilməsi və ölkəmizin təşkilat daxilində fəal rolunun nümayiş etdirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Görüşün yekunu olaraq birgə Bəyannamə imzalanıb. Xatırladaq ki, TDT-yə üzv dövlətlərin əqli mülkiyyət qurumları rəhbərlərinin Birinci Görüşü 2025-ci il avqustun 20-də Qırğızstanın Bişkek şəhərində baş tutub.

liyyətləri bir gündəlik müəyyənənləşdirmişdi. Ancaq global pandemiyanın yaratdığı çağırışlar fərqli idi və buna görə də respublikamız

Azərbaycan türk dünyasının sıx birləşməsi naminə bütün söylərini səfərbər edib

kilatının Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşü baş tutub. Tarixi şəhərimiz olan Qəbələnin ev sahibliyi ilə keçirilən Zirvə Görüşü TDT-nin

gündəliyini yeni tələblərə uyğunlaşdırmaq məcburiyyətində qaldı. Həmin çətin günlərdə Prezident İlham Əliyev o mövqedən çıxış etdi ki, global çağırışlara ancaq beynəlxalq həmrəyliyi gücləndirməklə cavab vermək mümkündür. Beləliklə, dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə türkdilli ölkələrin dövlət başçıları onlayn formatda çox mühüm Zirvə Görüşü təşkil olundu. Bu, global pandemiya dövründə beynəlxalq səviyyədə təşkil olunan ilk belə tədbir idi.

Həmin təcrübəyə istinad edərək belə bir qənaəti əminliklə ifadə

ediblər. Azərbaycan bu dəfə də liderlik keyfiyyətləri nümayiş etdirməklə uğurlu sədrlik həyata keçirəcək. “Azərbaycan hər zaman, xüsusilə də TDT-yə sədrliyi dövründə təşkilatın institusional olaraq güclənməsi, global müstəvidə nüfuzunun artması və vahid ailemiz olan Türk dünyasının sıx birləşməsi naminə bütün söylərini səfərbər etmişdir”, - deyə Prezident İlham Əliyev tədbir iştirakçılarının müraciətində vurğulayıb.

inkişafında strateji bir addım kimi dəyərləndirilir. Tədbir çərçivəsində qəbul olunan qərarlar və birgə Bəyənət qarşısındakı strateji mərhələdə türk dünyasının əsas hədəflərini müəyyənləşdirib.

Qəbələ Zirvə Görüşündə TDT-yə sədrlik dost Qırğızıstanın Azərbaycanla keçib. Məlumdur ki, respublikamızın TDT-yə bundan əvvəlki sədrliyi global pandemiya dövrünə təsadüf edib. Azərbaycan əvvəlcədən məsu-

Azərbaycan türk dünyasında vacib rol oynayır. Biz qürur duyuruq ki, türk dövlətlərinin institusional birliyinin təməli məhz Azərbaycanda qoyulub. 2009-cu ilin oktyabr ayında türk dövlətləri başçıları arasında Naxçıvan şəhərində keçirilmiş IX Zirvə Görüşündə Naxçıvan Sazişinin imzalanması ilə Türk Dövlətləri Təşkilatının bünövrəsi qoyulub. Bu tarixi hadisə türk dünyasının geostrateji mənzərəsinə köklü şəkildə dəyişib. Sonrakı mərhələlərdə də türk birliyinin möhkəmlənməsində hər zaman Azərbaycanın artan rolu diqqət çəkib. İndiyədək Prezident İlham Əliyev türkdilli ölkələr arasında siyasi, iqtisadi, mədəni inteqrasiyanın daha da dərinləşməsinə hədəfləyən çoxsaylı təşəbbüslər irəli sürüb və həmin təşəbbüslər TDT-yə üzv dövlətlər tərəfindən böyük məmnunluqla qarşılanıb. Dövlətimizin başçısı türk dünyasını vahid aile kimi səciyləndirib və bildirib ki, bizi başqa yerdə gözləmirlər.

Belə həssas yanaşmanın təzahürü olaraq Azərbaycan müstəmədi qaydada TDT-nin müxtəlif tədbirlərinə məmnuniyyətlə ev sahibliyi edir. Xatırladaq ki, 2024-cü il iyulun 6-da ilk dəfə Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşü keçirilib. Ötən il oktyabrın 7-də isə Qəbələdə Türk Dövlətləri Təş-

Yeni mərhələnin əsas vəzifələri

Hazırda Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlıq yalnız siyasi dialoqla məhdudlaşmır, eyni zamanda, iqtisadiyyat, ticarət, nəqliyyat-logistika, mədəni-millî dəyərlər, təhlükəsizlik və müdafiə sənayesi kimi mühüm sahələrdə dərinləşir. Bu gün Türk dünyası nəhəng bir coğrafiyanı və böyük potensialı əhatə edir. TDT-yə daxil olan ölkələrin ümumi ərazisi 4,2 milyon kvadratkilometrdən çoxdur, əhalisinin sayı isə 180 milyona yaxındır. Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə və Özbəkistanın iqtisadi göstəriciləri birlikdə nəzərdən keçirildikdə, TDT-yə üzv dövlətlərin məcmu nominal ümumi daxili məhsulu 2 trilyon ABŞ dollarını əhəmiyyətli dərəcədə ötür. Bu iqtisadi potensial vahid iqtisadiyyat kimi qiymətləndirilirsə, TDT-yə üzv dövlətlər dünyanın təxminən 12 ən böyük iqtisadi gücü arasında yer ala bilər. Bu böyük demografik və ərəzi potensialı, zəngin təbii resurslar, strateji nəqliyyat dəhlizləri və iqtisadi gücü türk dünyasını global siyasətdə söz sahibinə çevirir.

Türk dünyası yalnız geniş coğrafiya, böyük iqtisadiyyat, artan əhali anlamına gəlmir. Türk xalqları dünyada elmin, sivilizasiyanın inkişafına da tarix boyunca sanbalı töhfələr veriblər. Tarixi İpək Yolunun mərkəzində yerləşən türk dünyası bütün dövrlərdə dahi şəxsiyyətlərin, alimlərin, mütəfəkkirlərin vətəni olmuşdur. Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, xalqlarımızın zəngin elmi və mədəni irsi, böyük insan kapitalı və artan innovasiya potensialı TDT çərçivəsində əqli mülkiyyət sahəsində əməkdaşlığın ayrıca istiqamət kimi formalaşması və sıx qarşılıqlı fəaliyyət üçün imkanlar yaradır. Bu xüsusda, müvafiq qurumların rəhbərlərinin görüşlərinin təşkilı tədqirəlayiq haldır.

Eyni zamanda, biz yalnız keçmişdə yaradılan zəngin irslə fəxr etməklə kifayətlənməməliyik. Bu gün bütün dünya kimi, türkdilli ölkələr də mühüm çağırışlarla üzləşib. Bu çağırışlar ilk növbədə rəqəmsallaşmanın sürətlə həyatımıza daxil olması ilə bağlıdır. Süni intellekt texnologiyalarının böyük üstünlük yaratması ilə

bərabər, riskləri də kifayət qədər böyükdür. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, süni intellektin, rəqəmsallaşmanın və digər yeni həllərin sürətli inkişafı əqli mülkiyyət sistemləri qarşısında yeni vəzifələr müəyyən edir. Bu prosesdə texnoloji tərəqqinin yaratdığı imkanlardan səmərəli yararlanmaqla yanaşı, müəllif və ixtiraçılar hüquqlarının etibarlı qorunması, innovasiyaların təşviqi və cəmiyyətin maraqları arasında optimal tarazlığın təmin edilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycan rəqəmsal transformasiyanın sürətləndirilməsi, habelə süni intellektin tətbiqinin genişləndirilməsi sahəsində elmi tədqiqatların və ixtisaslı kadr potensialının gücləndirilməsi məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Bu prosesdə türkdilli ölkələr arasında koordinasiya fəaliyyətlərinin təmin olunması çox vacibdir. “Türk xalqlarının ortaq mədəni irsinin qorunması, onun mənimsənilməsinin və təhrif olunmasının qarşısının alınması birgə fəaliyyətimizin aparıcı istiqamətlərindən biri olmalıdır”, - deyə Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

Mübariz FEYİZLİ

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat Xidmətinin açıqlaması

Türkiyə Respublikası Prezidentinin baş müşaviri Oktay Saral, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından (AKP) olan millət vəkili tərəfindən Azərbaycanla bağlı səsləndirilmiş fikirlərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat Xidməti aşağıdakıları bildirir:

Uzun müddətdir ki, Türkiyənin bir sıra media orqanlarında və sosial media platformalarında, o cümlədən AKP iqtidarına yaxınlığı ilə tanınan informasiya resurslarında Azərbaycan haqqında həqiqətə uyğun olmayan, qərəzli, böhtan və iftira xarakterli məlumatların yayılması müşahidə edilir.

Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ədalət və İnkişaf Partiyası arasında mövcud olan tərəfdaşlıq münasibətlərini, eləcə də Azərbaycan və Türkiyə xalqlarını birləşdirən tarixi qarşılıqlı və dostluq bağlarını nəzərə alaraq, indiyədək bu cür hallara münasibətdə təmkin nümayiş etdirmişik. Məqsədimiz ayrı-ayrı dairələrin məsuliyyətsiz davranışlarının dövlətimiz və xalqlarımız arasındakı münasibətlərə mənfi təsir göstərməsinə imkan verməmək olmuşdur.

Lakin son dövrlərdə Azərbaycana qarşı yönəlmis bu informasiya kampaniyasının daha aqressiv, sistemli və açıq böhtan xarakteri alması, xüsusilə də Türkiyə Prezidentinin baş müşaviri statusunu daşıyan şəxsin, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından olan millət vəkili tərəfindən belə bir kampaniyaya qoşulması məsələyə açıq münasibət bildirməyimizi zəruri edir.

İlk növbədə, Azərbaycan-İsrail münasibətlərinin məqsədli şəkildə təhrif olunması, bu əlaqələrə guya müstəsna xarakter verilməsi və bundan Azərbaycanı əleyhinə siyasi ittihamlar irəli sürülməsi cəhdlərini qətiyyətlə rədd edirik. Azərbaycan Respublikası İsrailə beynəlxalq hüquq normalarına və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan normal dövlətlərarası münasibətlərə malikdir.

Azərbaycanın Fələstin məsələsində mövqeyi isə ardıcıl, aydın və prinsipialdır. Ölkəmiz Fələstin xalqının qanuni hüquqlarını daim dəstəkləmiş, Fələstinə maliyyə və humanitar yardımlar göstərmişdir. Fələstin Prezidenti Mahmud Abbas və Baş nazir Məhəmməd Mustafa müxtəlif vaxtlarda Azərbaycanda səfərdə olmuşlar. Fələstin Dövlətinin Azərbaycandakı səfirliyinin fəaliyyəti də Azərbaycan dövlətinin maliyyə dəstəyi ilə təmin olunur.

Prezident İlham Əliyev fədalərlə ən yüksək beynəlxalq tribunalardan bəyan etmişdir ki, Azərbaycan Fələstin məsələsinin beynəlxalq hüquq və BMT-nin müvafiq qətnamələri əsasında, Şərqi Qüdsün Fələstin Dövlətinin paytaxtı olması şərtlə “iki dövlət” prinsipi əsasında həllini dəstəkləyir. Azərbaycanın Qəzzada baş verən hadisələrlə bağlı mövqeyi də humanitar dəyərlərə, mülki əhalinin müdafiəsinə və beynəlxalq hüquqa əsaslanır.

Azərbaycanın İslam dünyası ilə münasibətləri də hər hansı siyasi konyunkturadan deyil, qarşılıqlı hörmət, bərabərlik və həmrəylik prinsiplərindən qaynaqlanır. Ölkəmizin İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsinə verdiyi töhfələr müəssəlman dövlətləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. 2027-ci ildə Azərbaycanda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının növbəti Zirvə görüşünün keçirilməsinə nəzərdə tutulması da ölkəmizə göstərilən beynəlxalq etimadın ifadəsidir.

Bu xüsusda xatırlatmaq istədik ki, İslamın təməl prinsipləri sırasındakı ədalət, bərabərlik, qarşılıqlı hörmət və həmrəylik mühüm yer tutur. İslam dünyasında heç bir dövlətin digər müsəlman xalqlarına öz iradəsini dikte etmək, onların daxili işlərinə müdaxilə etmək və ya özünü digərlərindən üstün mövqedə görmək hüququ yoxdur. Müsəlman dünyasının birliyi xidmət etmək iddiası hegemonluq meyilləri ilə deyil, bərabərlik və əməkdaşlıq əsasında qurulmalıdır.

Azərbaycan xalqı tarixən imperiazmə, müstəmləkəçiliyə və neokolonial yanaşmalara qarşı çıxmışdır. Bu prinsipial mövqe bu gün də

dəyişməz olaraq qalır.

Türkiyə Prezidentinin baş müşaviri Oktay Saralın, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından olan millət vəkili tərəfindən məsələnin mahiyyətini, Azərbaycanın konstitusional quruluşunu və ölkəmizdə dini etiqad azadlığının hüquqi əsaslarını nəzərə almadan populist və məsuliyyətsiz açıqlama verməsi ciddi təəssüf doğurur. Belə açıqlamalar Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı münasibətlərinin ruhuna ziddir və ictimai müstəvidə süni gərginlik yaratmağa xidmət edə bilər.

Azərbaycan xalqı öz milli-mənəvi və dini dəyərlərinə tarix boyu böyük hörmətlə yanaşmışdır. Ölkəmizdə dini etiqad azadlığı Konstitusiyaya əsaslanır. Azərbaycan dövləti bütün dinlərin nümayəndələrinə bərabər münasibət göstərir və dini müxtəlifliyi cəmiyyətimizin zənginliyi hesab edir.

Təhsil sahəsində tətbiq olunan qaydalar isə bərabərlik, dünyəvilik, qanunun aliliyi və bütün vətəndaşlar üçün bərabər imkanların təmin edilməsi prinsiplərinə əsaslanır. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən, Azərbaycan dünyəvi dövlətdir. Bu prinsip Türkiyə Respublikasının Konstitusiyasında da təsbit olunmuşdur. Buna görə də Azərbaycanın dünyəvi dövlət quruluşunun və təhsil siyasətinin siyasi manipulyasiya predmetinə çevrilməsi qəbul edilməzdir.

Türkiyənin özündə dini və dünyəvi dəyərlər ətrafında aparılan siyasi müzakirələr cəmiyyətdə qütbləşməni dərinləşdirir. Hesab edirik ki, baş örtüyü kimi həssas məsələlərdən siyasi manipulyasiya və bölücülük vasitəsi kimi istifadə edilməsi nə Türkiyə xalqının birliyinə, nə də ümumilikdə müsəlman dünyasının həmrəyliyinə xidmət edir. Bu qəbilədən olan məsələlərdən Azərbaycanı qarşı siyasi təzyiq vasitəsi kimi istifadə olunması isə xüsusilə yolverilməzdir. AKP iqtidarının bu zərərli siyasətdən çəkinməyə çağırırıq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin şəxsiyyətinə qarşı ayrı-ayrı informasiya resurslarında səsləndirilən təhqir, böhtan və iftira xarakterli fikirlər də Azərbaycan ictimaiyyətində haqlı hiddət doğurur.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi “Bir millət, iki dövlət” prinsipi Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin mədəni və siyasi təməlini təşkil edir. Lakin bu tarixi ifadənin mahiyyətindən təhrif edilməsinə yol vermək olmaz. Burada söhbət məhz bir millətdən və iki müstəqil dövlətdən gedir. Bu prinsip heç bir halda bir dövlətin digərinin daxili işlərinə müdaxilə etməsinə, öz siyasi və ideoloji yanaşmalarını digərinə qəbul etməsinə əsas vermir.

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu müstəqillik arzusu ilə yaşamış, öz dövlətçiliyini bərpa etmiş və bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil daxili və xarici siyasət həyata keçirən suveren dövlətdə yaşayır.

Yeni Azərbaycan Partiyası hesab edir ki, Ədalət və İnkişaf Partiyasının təmsilçiləri, xüsusilə də yüksək dövlət vəzifələri daşıyan şəxslər açıqlamalarında siyasi məsuliyyət nümayiş etdirməli, Azərbaycan Respublikasının suverenliyinə, konstitusional quruluşuna və daxili işlərinə hörmətlə yanaşmalıdırlar.

Ümid edirik ki, Türkiyənin müvafiq siyasi dairələri bu cür məsuliyyətsiz açıqlamalardan düzgün nəticə çıxaracaq, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə zərər verə biləcək addımlardan çəkinəcəklər.

Milli Məclisin iclasında... Deputatlar 13 qanun layihəsini müzakirə ediblər

Oktyabrın 13-də Milli Məclisin növbəti iclası keçirilib. İclasın gündəliyinə 13 məsələ daxil edilib.

Əvvəlcə çıxış edən spiker Sahibə Qafarova oktyabrın 2-də keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII qurultayının əhəmiyyətindən danışıb. S.Qafarova bildirib ki, qurultay ölkəmizin ictimai-siyasi həyatının ən mühüm hadisələrindən biri oldu. İlk dəfə idi ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının ali rəhbər orqanının toplantısı Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edildikdən sonra keçirilirdi. Onun sözlərinə görə,

Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev qurultayda proqram xarakterli nitq söyləyib: “Dərin məzmunlu bu nitqdə Azərbaycanın orta güc dövlətinə çevrilmək üçün keçdiyi inkişaf yoluna hərtərəfli nəzər salındı, tarixi qələbələrimizi şərtləndirən amillər göstərildi. Yeni Azərbaycan Partiyasının ictimai-siyasi proseslərdə rolu qeyd edildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttinin varisiyi haqqında dövlət başçısının söylədiyi fikirlər xüsusi mənaya malikdir. Bu xəttin əsasını siyasi və iqtisadi müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətçiliyin gücləndirilməsi, müdafiə potensialının daha da artırılması təşkil edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həmin prinsiplərin ardıcıl həyata keçirilməsi başlıca milli məqsədlərimizin əldə olunmasını təmin edib”.

Spiker qeyd edib ki, Prezidentin nitqində Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətini daha da artırmaq üçün müəyyən edilmiş strateji vəzifələr Milli Məclisin fəaliyyəti baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir.

Bu vəzifələr keyfiyyətli qanunvericilik təminatı, büdcə prioritetlərinə məsuliyyətli münasibət, fəal parlament diplomatiyası və seçicilər ilə daimi əlaqə saxlanılmasını tələb edir. “Parlamentin üzvləri kimi biz dövlətimizin möhkəmləndirilməsinə və qarşıya çıxan yeni imkanların real nəticələrə çevrilməsinə kömək göstərməliyik. Əminliklə söyləmək olar ki, belə də olacaq” - deyər S.Qafarova vurğulayıb.

Milli Məclisin sədri, həmçinin Tanzaniya Birləşmiş Respublikasına işgüzar səfəri zamanı keçirdiyi görüşlər və iştirak etdiyi tədbirlər haqqında da məlumat verib.

Sonra iclasın gündəliyində olan məsələlərin müzakirəsi başlayıb. Əvvəlcə “Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının, Kioto Protokolunun və Paris Sazişinin katibliyi arasında İqlim Həftəsi-4 və Adaptasiya Komitəsinin 30-cu iclası barədə Anlaşma Memorandumu” təsdiq edilib. Qeyd edək ki, Anlaşma Memorandumu İqlim Həftəsi-4 və Adaptasiya Komitəsinin 30-cu iclasının Azərbaycanı keçirilməsi ilə bağlı təşkilati, maliyyə və hüquqi məsələləri, habelə Azərbaycan Respublikası Hökumətinin və BMT Katibliyinin öhdəliklərini müəyyən edir.

Memorandumda əsasən, Azərbaycan Hökuməti İq-

lim Həftəsi-4-ün keçirilməsi üçün məkan, logistika və texniki infrastrukturun, təhlükəsizlik və protokol tədbirlərinin, habelə digər zəruri təşkilati məsələlərin təmin edilməsini həyata keçirir və Memorandumda nəzərdə tutulmuş müvafiq xərcləri qarşılayır. Adaptasiya Komitəsinin 30-cu iclasının logistika və digər təşkilati xərcləri isə Katiblik tərəfindən qarşılır. Anlaşma Memorandumunun əlavələrində İqlim Həftəsi-4-ün keçirilməsi üçün tələb olunan binalar, iclas yerləri və obyektlər, avadanlıq, təchizat və kommunal xidmətlər, ev sahibi ölkənin dəstək heyəti, habelə iaşə xidmətləri konkretləşdirilib. Katiblik tədbirlərin proqramının hazırlanması və idarə olunmasına, iştirakçı və ekspertlərin dəvət edilməsinə, onların zəruri təşkilati məlumatlarla təmin olunmasına, habelə Katiblik tərəfindən maliyyələşdirilən iştirakçılara müvafiq ödənişlərin təşkilinə cavabdehdir.

Sənəddə, həmçinin tədbirlərlə əlaqədar vergi və gömrük güzəştləri, viza məsələləri, imtiyaz və immunitetlər, tədbir məkanlarının toxunulmazlığı, fərdi məlumatların qorunması və tərəflərin məsuliyyəti ilə bağlı müddəalar müəyyən edilib.

Sonra iclasda “Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə”nin təsdiq edilməsi barədə” qanun layihəsi qəbul olunub.

Eyni zamanda, “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatı arasında Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatı Katibliyi haqqında Ev Sahibi Ölkə Sazişi” təsdiq edilib.

“Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” və “Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi məsələsi də üçüncü oxunuşda qəbul olunub. Dəyişikliklərə əsasən, balıqçılıq sahəsində nəzarətlə bağlı yoxlamalar sahibkarlıq yoxlamalarının dayandırılmasına dair məhdudiyyətin istisnaları sırasına daxil edilir. Həmçinin heyvandarlıq, quşçuluq, balıqçılıq təsərrüfatları və aqroparkların layihələndirilməsi zamanı ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsinin tələb olunduğu hədlər müəyyənləşdirilir. Heyvandarlıq müəssisələrində layihə üzrə saxlama tutumu 1000 baş iribuyuzlu heyvan ekvivalentinə, quşçuluq müəssisələrində isə 40 min baş toyuq ekvivalentinə bərabər və ya daha çox olduqda qiymətləndirmə tələb ediləcək. Balıqçılıq, o cümlədən akvakultura təsərrüfatlarında bu tələb illik əldə olunan balıq məhsullarının, balıq və digər su bioresurslarının ümumi çəkisi 500 ton və ya daha çox olduqda tətbiq ediləcək. Aqroparklar üçün də müvafiq fəaliyyət növləri üzrə həmin hədlər əsas götürüləcək.

Azərbaycanda insanların həyat və sağlamlığı üçün təhlükəli hesab edilən malların bazardan geri çağırılması və məhv edilməsi qaydalarının müəyyənləşdirilməsi üçün hüquqi əsaslar da yaradılır. Bununla bağlı “Texniki tənzimləmə haqqında” qanuna dəyişiklik (birinci oxunuş) parlamentin iclasında müzakirə edilib. Qanuna əlavə edilən yeni müddəa texniki tənzimləmənin şamil olunduğu təhlükəli malların bazardan geri çağırılmasını, dövrüyyədən çıxarılmasını, götürülməsini, daşınmasını və saxlanmasını əhatə edir. Həmin malların zərərsizləşdirilməsi və ya məhv edilməsi də nəzərdə tutulur. Bu tədbirlər səlahiyyətli qurumun müəyyən etdiyi qaydalara uyğun həyata keçiriləcək.

Qeyd edək ki, deputatlar iclasın gündəliyində digər qanun layihələrini də qəbul ediblər.

Sonda spiker Sahibə Qafarova parlamentin növbəti iclasının oktyabrın 16-da keçiriləcəyini bildirib.

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycan-Kamboca iqtisadi əlaqələrində yeni dövr

Azərbaycan-Kamboca əlaqələri hələ sovet dövründə yaxın dostluq şəraitində inkişaf edib. Ötən əsrin 80-ci illərində kambocalı tələbələr Azərbaycanın təhsil müəssisələrində müxtəlif ixtisaslara yiyələniblər, eləcə də ölkəmizin neft-qaz mütəxəssisləri ilə Kambocanın sənaye sektorunun nümayəndələri arasında yaxın əlaqələr mövcud olub. 1994-cü ildə dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycanın Kamboca Krallığı ilə iqtisadi münasibətlərinin inkişafı üçün yeni tarixi dövr başlayıb.

Oktyabrın 12-də Azərbaycanda səfərdə olan Kamboca Krallığının Baş naziri Hun Manetin Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi görüşlərdə müzakirə olunan mühüm məsələlər əməkdaşlığın yeni gündəliyini müəyyənləşdirmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Səfər ticarət və sərmayə qoyuluşu sahələrində planların tərtib edilməsi və praktiki icrası üçün yaxşı imkan deməkdir. Cənab İlham Əliyevin vurğuladığı kimi iqtisadi imkanların potensialları geniş müzakirə edildi və ti-

carət və investisiya əməkdaşlığımızın praktiki aspektləri ilə məşğul olacaq birgə işçi qrupu yaradılması qərara alındı. Bu, Azərbaycanın və Kambocanın iqtisadi dövlət qurumları ilə yanaşı, çoxsaylı şirkətlərinin birgə əməkdaşlığı üçün də yaxşı fürsət yaradır.

Çərçivə Sazişi ticari-iqtisadi əməkdaşlığa töhfə verəcək

Azərbaycan və Kamboca arasında ticarət dövrüyyəsi həlökət çox aşağı səviyyədədir. Lakin resurs imkanları genişdir və ömtəə mübadilələrini artırmaq üçün yeni iqtisadi təşviq və addımların atılması olduqca vacibdir və ticari dövrüyyənin yüksəlməsində mühüm rol oynaya bilər. Yeri gəlmişkən, “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Kamboca Krallığı Hökuməti arasında gəlirlərə görə vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması və vergidən yayınnmanın, habelə vergi üstünlüklərindən sui-istifadənin qarşısının alınması haqqında Saziş”in və “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Kamboca Krallığı Hökuməti arasında ticarət və iqtisadi əməkdaşlıq haqqında Çərçivə Sazişi”nin imzalanması qeyd edilən istiqamətdə əsaslı iqtisadi zəmin yaradacaq. Vergi güzəştlərinin və

iqtisadi təşviq mexanizmlərinin tətbiqi investisiyaların qoyuluşu, ticarətin asanlaşdırılması, birgə layihələrin icrası baxımından əhəmiyyətli anlaşmalar hesab edilə bilər. Sənədlər, həmçinin, sənayenin müxtəlif sahələrində birgə istehsal müəssisələrinin yaradılması imkanlarının əlaqələndirilməsində imkanları artırır.

Tərəflər nəqliyyat və rəqəmsal transformasiya sahələrində də əməkdaşlığa xüsusi önəm verir. Azərbaycanın Şərq-Qərb dəhlizinin əsas arteriyası olan Orta Dəhlizdə mühüm strateji yer tutması üzəli Asia regionundan, o cümlədən Kambocadan gələn yüklərin Avropa bazarlarına çıxışı üçün yaxşı tranzit səmərəliliyini artırır. Ona görə də, Kamboca Asiya-Xəzər dənizi marşrutu ilə digər region ölkələrinə sıx inteqrasiya oluna bilər.

Biznes-forum birgə layihələrin reallaşması üçün mühüm platformadır

Bakıda keçirilən Azərbaycan-Kamboca biznes-forumu isə iki ölkənin özəl sektorunun nümayəndələri ilə görüşmək imkanını reallaşdırmaqla, həm də işgüzar nümayəndə heyətinin birgə layihələrdə fəal tərəfdaşlığı üçün mühüm platforma hesab edilə bilər. Biznes-forumda hər iki ölkənin rəsmi şəxsləri ilə yanaşı, sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, maliyyə, tu-

rizm, səhiyyə, informasiya texnologiyaları və digər sahələrdə fəaliyyət göstərən 100-dək iş adamı iştirak edib ki, hazırkı dövr üçün bu yüksək göstəricidir. Forum özəl sektorlar arasında birbaşa əlaqələrin

qurulması real imkanların təşviqi və investisiya əməkdaşlığı üçün konkret perspektivlərin müəyyənləşdirilməsi baxımından olduqca vacibdir.

Kamboca Krallığının Baş naziri Hun Manetin vurğuladığı kimi tədbir iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafı və qarşılıqlı investisiya imkanlarının artırılması baxımından əla fürsətdir.

Bizneslər arasında Anlaşma Memorandumu

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun qeyd etdiyi kimi Azərbaycan və Kamboca arasında sənaye, kənd təsərrüfatı, enerji, turizm, maliyyə və informasiya texnologiyaları sahələrində yeni tərəfdaşlıq perspektivləri dəyərləndirilir və biznes nümayəndələri arasında birbaşa əlaqələrin gücləndirilməsi qarşılıqlı əməkdaşlığa töhfə verəcək.

Kambocanın ticarət naziri Çam Nimulin və Kamboca Ticarət Palatasının prezidenti, ASEAN Biznes Məsləhot Şurasının sədri Neak Oknha Kith Mengin

xatırladığı kimi iki ölkənin iş adamları arasında yeni tərəfdaşlıqların qurulması üçün münbət şərait yetişib və kambocalı biznes icması bundan faydalanmaq niyyətindədir.

Forum çərçivəsində Azərbaycan Ticarət və Sənaye Palatası ilə Kamboca Ticarət Palatası arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun imzalanması isə birgə layihələrin həyata keçirilməsi üçün hüquqi əsaslar yaradır. imkanlarının müzakirə edildiyi B2B (qarşılıqlı) görüşlər təşkil olunub.

E.CƏFƏRLİ

Dövlət büdcəsinin 9 aylıq gəlirləri 29,3 milyard manatı ötüb

2026-cı ilin yanvar-sentyabr aylarında dövlət büdcəsinin icrasında müsbət dinamika müşahidə olunub. Bu dövrdə dövlət büdcəsinin gəlirləri 29 milyard 312,1 milyon manat təşkil edib ki, bu da proqnozu 787,7 milyon manat və ya 2.8 faiz üstələyib. Dövlət büdcəsinin gəlirləri ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 169,7 milyon manat və ya 0.6 faiz çoxdur. Büdcədə fiskal yığımla-

Büdcədə 4 milyard manata yaxın profisit yaranıb

rın əsas mənbəyi İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xəttilə daxilolamlar olub. Vergi orqanları dövlət büdcəsinə 13 milyard 630,4 milyon manat vergi ödənişini təmin edib ki, bu da proqnoza nisbətən 913,4 milyon manat çoxdur. 2025-ci ilin müvafiq dövrünə nisbət-

tən vergi daxilolmaları 1 milyard 174,6 milyon manat və ya 9,4 faiz artıb.

Büdcənin fiskal yığımlarında qeyri-neft-qaz sektorundan vergi daxilolmaları 10 milyard 332,6 milyon manat təşkil edib və büdcəyə proqnozdan əlavə 292,6 milyon manat vəsait

ödənilib. 2025-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu sektordan vergi daxilolmaları 1 milyard 159,3 milyon manat və ya 12,6 faiz artıb.

Yanvar-sentyabr ayları ərzində dövlət büdcəsinin xərcləri isə 25 milyard 348,2 milyon manat məbləğində icra edilib ki, bu da ötən ilin

müvafiq dövrü ilə müqayisədə 680 milyon manat və ya 2.8 faiz çoxdur.

Ötən 9 ayda icmal бүдсənin gəlirləri 36 milyard 730,8 milyon manat, xərcləri isə 30 milyard 089,9 milyon manat məbləğində icra edilib.

Xəzinədarlıq orqanları tərəfindən 984 mindən çox ödəniş tapşırığı icra edilib və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasında yüksək göstəricilər qeydə alınıb.

Yenilənmiş büdcə göstəriciləri

Büdcə göstəriciləri ölkədə maliyyə-fiskal siyasətin uğurlu nəticələrini göstərir. İlin əvvəlindən müşahidə edilən bu müsbət meylləri nəzərə alan Maliyyə Nazirliyi bir neçə gün əvvəl 2026-cı il üzrə yenilənmiş makroiqtisadi proqnozları açıqlayıb ki, yeni ssenarilərin fonunda dövlət büdcəsinin gəlirlərində ilin əvvəlində tərtib edilən proqnozlarla nisbətə daha çox artım gözlənilir. Yeni gözləntilərə əsasən, 2026-cı ilin sonuna dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 39 milyard 365 milyon manat təşkil edəcəyi gözlənilir. Büdcə gəlirlərinin 43,4 faizi və ya 17 milyard 85 milyon manatı neft-qaz sektorunun, 56,6 faizi və ya 22 milyard 280 milyon manatı isə qeyri-neft-qaz sektorunun payına düşür. İlin əvvəlində təsdiq olunmuş göstəricilərlə müqayisədə neft-qaz sektoru üzrə gəlirlərdə 650 milyon manat və ya 4 faiz, qeyri-neft-qaz sektoru üzrə gəlirlərdə isə 106 milyon manat və ya 0,5 faiz artım gözlənilir. Dövlət büdcəsinin gözlənilən gəlirlər-

rinin 17 milyard 760 milyon manatı və ya 45,1 faizi vergilər və rüsumlar üzrə daxilolmaların, 6 milyard 762 milyon manatı və ya 17,2 faizi gömrük rüsumları və idxala görə vergi daxilolmalarının, 12 milyard 835 milyon

manatı və ya 32,6 faizi Dövlət Neft Fondundan transfertin, 1 milyard 21 milyon manatı və ya 2,6 faizi büdcə təşkilatlarının büdcədənkonar gəlirlər-

rinin, 987 milyon manatı və ya 2,5 faizi sair gəlirlərin payına düşəcək. Vergi və rüsumlar üzrə daxilolmaların məbləği cəmi 17 milyard 760 milyon manat gözlənilir ki, bu da cari ilin təsdiq olunmuş göstəricisinə nisbətən 850 milyon manat və yaxud 5 faiz çoxdur. Qeyd olunan vəsaitin 4 milyard 250 milyon manatı və ya 23,9 faizi neft-qaz sektorunun, 13 milyard 510 milyon manatı və ya 76,1 faizi isə qeyri-neft-qaz sektorunun payına düşəcək. Dövlət Neft Fondundan transfert 12 milyard 835 milyon manat gözlənilir.

Xarici borc azalır

2026-cı ilin dövlət büdcəsində xarici dövlət borcu üzrə 1 milyard 400 milyon manat, daxili dövlət borcu üzrə isə 1 milyard 057,6 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulub. Büdcə kəsirinin 2026-cı ilin sonuna 1 milyard 497,6 milyon məbləğində olacağı gözlənilir. Kəsirin artımının maliyyələşdirilməsi daxili borclanmadan cəlb olunan vəsait, vahid xəzinə hesabının sər-

Büdcə xərcləri 40 milyard manatı üstələyəcək

Yenilənmiş proqnozlara görə, 2026-cı il dövlət büdcəsinin xərcləri 40 milyard 862,6 milyon manat səviyyəsində olacaq. Bu, təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 2 faiz azdır. Ümumilikdə, 2026-cı il gözlənilən dövlət büdcəsinin

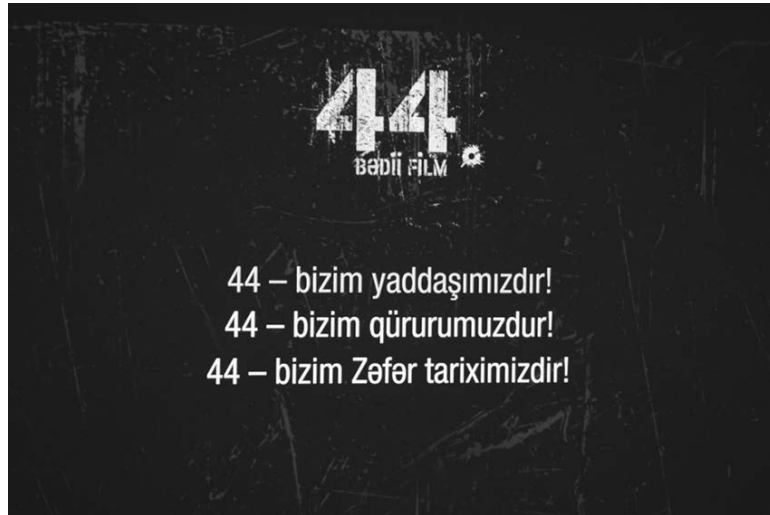
bəst qalığı və məqsədli büdcə fondlarının vəsaitinin qalığı hesabına təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Kəsir cari ilin sonuna gözlənilən ümumi daxili

xərclərinin strukturuna daxil olan cari xərclərə ümumi xərclərin 60,5 faizi həcmində və ya 24 milyard 713,1 milyon manat (təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 488,5 milyon manat və ya 1,9 faiz az), əsaslı xərclərə ümumi xərclərin 33,5 faizi həcmində və ya 13 milyard 691,8 milyon manat (təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 352,6 milyon manat və ya 2,5 faiz az) olacağı ehtimal edilir. Cəmi xərclərdə dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərə ümumi xərclərin 6 faizi həcmində və ya 2 milyard 457,6 milyon manat (təsdiq olunmuş göstərici səviyyəsində) vəsait yönəldiləcək.

məhsula nisbətə 1,1 faiz olacaq, eyni zamanda, icmal бүдсənin qeyri-neft baza kəsirinin qeyri-neft ÜDM-ə nisbəti 2026-cı ilin əvvəlindəki 18,8 faiz proqnoza qarşı mövcud gözləntilər əsasında ilin sonunda 17,5 səviyyəsində olacağı gözlənilir.

E.CƏFƏRLİ

Zəfər tariximizin ekran salnaməsi...

Tarixi hadisələr zaman keçdikcə salnamələrdə, arxivlərdə və xatirələrdə yaşayır. Lakin elə həqiqətlər var ki, onların yalnız sənədlərdə qalması kifayət etmir. Bu həqiqətləri görmək, hiss etmək, yaşanan ağrını anlamaq və qəhrəmanlığın arxasındakı insan talelərini duymaq lazımdır. Film məhz bu məqamda tarixlə insan arasında mənəvi körpüyə çevrilir. Xalqımızın Vətən müharibəsində qazandığı tarixi Zəfərə həsr olunan “44” bədii filmi də bu baxımdan təkcə ekran əsəri deyil, həm də milli yaddaşın bədii ifadəsi kimi diqqət cəhəti.

Oktyabrın 12-də Heydər Əliyev Mərkəzində ictimaiyyətə təqdim olunan film Azərbaycan tarixinin ən mühüm səhifələrindən birini yeni nəslə çatdırmaq baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Oktyabrın 15-dən ölkə kinoteatrlarında nümayiş olunacaq ekran əsəri Vətən müharibəsinin hərbi əməliyyatlarını təsvir etməklə yanaşı, həmin tarixi yaradan insanların iradəsini, mənəvi dünyasını, seçimlərini və fədakarlığını bədii dildə təqdim etmək imkanına malikdir.

Filmin diqqət çəkən tərəfi Vətən müharibəsinin qəhrəmanlarını yalnız döyüş meydanındakı fəaliyyətləri ilə deyil, insan kimi də təqdim etmək potensialıdır. Çünki qəhrəmanlıq anlayışı yalnız silah götürərək ön cəbhəyə getməkdən ibarət deyil. Bu anlayışın arxasında məsuliyyət, iradə, sədaqət, qorxulara qalib gəlmək və şəxsi maraqları ümumi məqsədə tabe etmək kimi mənəvi keyfiyyətlər dayanır. Məhz bu keyfiyyətlərin bədii təcəssümü tarixi mövzulu filmlərin uzunmüddətli təsirini müəyyənləşdirən əsas amillərdəndir.

Qəhrəmanlıq yalnız döyüş meydanında yazılır...

Müharibə haqqında danışarkən, adətən, döyüş əməliyyatları, azad edilən ora-

zilər, hərbi strategiyalar və qazanılan qələbələr ön plana çıxır. Halbuki hər bir hərbi əməliyyatın arxasında insan taleyi, ailə gözləntisi, ayrılıq, məsuliyyət və geri dönmək ümidi dayanır. Bu tərəflər müharibənin mənəvi ölçüsünü formalaşdırır.

“44” filminin süjetində hərbi əməliyyatlarla yanaşı, sevgi və şəxsi sınaqlar xəttinin yer alması da bu baxımdan əhəmiyyətlidir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin zabiti Rəşad Xəlilovun, türk hökum-ortoped Zeynəb Özdemirin və əməliyyat qrupunun komandiri polkovnik Ramazan Kərimovun hekayələri vasitəsilə hərbi reallıqların insan münasibətləri ilə kəsişməsi üçün bədii zəmin yaradılır.

Müharibə şəraitində verilən qərarlar çox vaxt təkcə bir insanın deyil, bütün bir qrupun taleyinə təsir edir. Hərbi qulluqçu üçün vəzifə və şəxsi hisslər, komandir üçün məsuliyyət və qərarların nəticələri, həkim üçün isə insan həyatını qorumaq missiyası ön plana çıxır. Bu fərqli mövqelərin eyni süjetdə birləşməsi müharibənin çoxşaxəli mənzərəsini göstərmək baxımından maraqlı imkan yaradır.

Burada başqa bir məqam da var: qəhrəmanlığı yalnız fəvqəladə güc və cəsarətlə əlaqələndirmək doğru olmazdı. Bəzən qəhrəmanlıq çətin şəraitdə verilən düzgün qərar, özünə düşən vəzifəni sona qədər yerinə yetirməkdə, yaralıya yardım göstərməkdə və ən ağır anlarda belə mənəvi dəyərlərə sadıq qalmaqda üzə çıxır. Belə nüanslar ekran əsərinin emosional təsirini gücləndirməklə yanaşı, tamaşaçının qəhrəmanlıq haqqında təsəvvürlərini də zənginləşdirə bilər.

Müharibə həqiqətlərini gələcək nəsillərə çatdırmaq

Vətən müharibəsi Azərbaycan cəmiyyətinin kollektiv yaddaşında dərin iz

“44” filmi milli yaddaşın bədii təcəssümüdür

buraxıb. Müharibənin iştirakçıları həmin günləri şəxsi təcrübələri əsasında xatırlayırlar. Bu hadisələri bilavasitə yaşama-yan uşaqlar və yeniyetmələr isə tarixi əsasən ailə söhbətləri, dərslilər, sənədli materiallar və media vasitəsilə öyrənirlər. Zaman keçdikcə həmin dövrü öz gözləri ilə görmüş insanların sayı azalacaq. Buna görə müharibə həqiqətlərinin etibarlı şəkildə sənədləşdirilməsi və müxtəlif formalarda gələcək nəsillərə çatdırılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Bədii kino bu missiyanın yerinə yetirilməsində təsirli vasitələrdən biri ola bilər. Xüsusilə, gənc tamaşaçılar üçün vizual hekayələr tarixi hadisələri daha anlaşılqı və yaddaqalan edə bilər. Bununla belə, filmin maarifləndirici təsiri yalnız nümayişlə məhdudlaşmamalıdır. Ekran əsərinin ətrafında müzakirələrin təşkili, müharibə iştirakçıları ilə görüşlər keçirilməsi, tarixi faktların əlavə materiallarla izah olunması onun təsir dairəsini daha da genişləndirə bilər.

Məsələn, məktəblərdə və ali təhsil müəssisələrində filmə həsr olunan müzakirələr gənclərə tarixi yalnız hadisələrin ardıcılığı kimi deyil, həm də insan məsuliyyəti, vətəndaşlıq mövqeyi və milli həmrəylik baxımından dərk etmək imkanını verir. Bu cür yanaşma vətənpərvərliyin sadəcə şüarlarla ifadə olunmadığını, onun bilik, məsuliyyət, zəhmət və gündəlik davranışla da bağlı olduğunu göstərir.

Eyni zamanda bədii əsərlə tarixi sənəd arasındakı fərqi qorunması da vacibdir. Film hadisələri müəyyən süjet, obraz və dramatik xətt əsasında təqdim edir. Tarixi biliklərin daha dolğun mənimşilməsi üçün isə bədii ekran əsərləri arxiv materialları, sənədli filmlər və

tarixi mənbələrlə tamamlanmalıdır. Belə olduqda kino həm emosional təsir vasitəsi, həm də tarixə maraq oyadan başlanğıc rolunu oynaya bilər.

Milli birliyin bədii ifadəsi

“44” filminin əsas ideya istiqamətlərindən biri də Vətən uğrunda mübarizənin fərdi qəhrəmanlıq nümunələrindən daha geniş mənə daşdığını göstərməkdir. Burada gənclərin qulluqçuların fədakarlığı, komandirlərin məsuliyyəti və insanların şəxsi həyatlarında üzledikləri sınaqlar vahid tarixi mənzərənin tərkib hissələri kimi təqdim olunur.

Müharibə mövzusu və insan talelərinin həssas təqdimatı

Filmin gələcək tamaşaçı auditoriyası üçün dəyəri də onun bu mənəvi qatının nə dərəcədə inandırıcı təqdim olunmasından asılı olacaqdır. Çünki müharibənin qəhrəmanlıq tərəfini göstərməklə yanaşı, onun insan həyatına təsirini anlamaq tarixi hadisələrə daha dolğun baxış forma-laşdırır.

Burada şəhid ailələrinin, müharibə iştirakçıların və qazilərin təcrübəsinə hörmətlə yanaşılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu insanların yaşadıkları hadisələr yalnız keçmişin bir hissəsi deyil, həm də cəmiyyətin yaddaşında qorunmalı olan təcrübədir. Bədii kino həmin təcrübəni daha geniş auditoriyaya çatdırmaqla, lakin bunu edərək reallığın mürəkkəbliyini və insan talelərinin həssaslığını nəzərə almalıdır.

Azərbaycan kinosu üçün yeni imkanlar

“44” filminin diqqət çəkən tərəflərindən biri də onun istehsalında geniş yaradıcı və texniki heyətin iştirak etməsi,

müxtəlif ölkələrdən mütəxəssislərin cəlb olunması və müasir kino texnologiyalarından istifadə edilməsidir. Belə layihələr yalnız konkret ekran əsərinin ərəsəyə gəlməsi ilə nəticələnmir, eyni zamanda yerli kino istehsalının təşkili və texniki imkanlarının inkişafı üçün təcrübə yaradır.

Böyükmiqyaslı layihələr zamanı rejissor, operator, montajçı, səs mühəndisi, qrafika mütəxəssisi, aktyor və digər yaradıcı peşələrin nümayəndələri mürəkkəb istehsal prosesində birgə işləyirlər. Bu təcrübə gələcək layihələr üçün peşəkar bacarıqların artırılması, iş üsullarının təkmilləşdirilməsi və müxtəlif ixtisaslar arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir.

Çünki Zəfər tarixinin yaşadılması yalnız keçmişdə qazanılan qələbəni xatırlamaqdan ibarət deyil. Bu, həm də həmin tarixi yaradan insanların xatirəsinə ehtiram göstərmək, milli birliyi qorumaq, ölkənin gələcəyinə məsuliyyətlə yanaşmaq və yeni nəsillərə möhkəm mənəvi dəyərlər ötürmək deməkdir.

“44” filminin bu baxımdan qarşısında geniş imkanlar var. O, bir tərəfdən Azərbaycan xalqının tarixi təcrübəsini bədii kino dili ilə təqdim edir, digər tərəfdən isə tamaşaçını qəhrəmanlıq, yaddaş, məsuliyyət və gələcək haqqında düşünməyə dəvət edir. Ekranla canlanan hadisələr bitdikdən sonra belə, onların doğurduğu sualların və hisslərin tamaşaçının düşüncəsində yaşaması kino sənətinin ən mühüm nailiyyətlərindən biridir.

Tarixi yaddaşın qorunması məhz bu zaman canlı prosesə çevrilir: keçmiş sadəcə xatırlanmır, dərk edilir, qiymətləndirilir və gələcəyə ötürülür...

Yeganə BAYRAMOVA

İRƏVANIN GÖRKƏMLİ PEDAQOQ XANIMLARINDAN RƏZİYYƏ ABDULLAYEVA

Qədim tarixə, zəngin mədəniyyətə malik olan İrəvan şəhəri ilə fəxr edir və qürur duyuram. Mən bu qədim şəhərimizə bütün varlığım ilə bağlıyam. Ulularımızın, əcdadlarımızın silinməz izlərini özündə yaşayan bu sahibli otağı qədim yurd yerlərimiz nəçə-neçə nəsillərimizin məskəni olub. Bu şəhər xalqımızın tarixinə hökmdarlar, xanlar, görkəmli alimlər, elm və mədəniyyət xadimləri, böyük şəxsiyyətlər bəxş edib. İrəvanın Azərbaycan təhsil tarixində qadınlarımızın rolu misilsizdir. Belə görkəmli şəxsiyyətlərdən biri də adı təhsil tariximizə qürurla həkk olunmuş görkəmli pedaqoq, ictimai xadim Rəziyyə Abdullayevadır.

Rəziyyə Abdullayeva 1913-cü il sentyabr ayının 29-da İrəvan şəhərində öz sənəti, insanlığı, səmimiyyəti ilə hörmət-izzət sahibi olan ağsaqqal dərzi Həsən kişinin ailəsində dünyaya göz açmışdır. Rəziyyə 3 yaşında ikən anası dünyasını dəyişir. Həsən kişi 8 övladı ilə birlikdə olduqca ağır şəraitdə yaşayır. Ailənin ağır vəziyyətinə baxmayaraq Həsən kişi yorulmaq bilmədən çətinliklə də olsa ailəni dolandırmağa çalışır. Bütün bu çətinliklərə mərdliklə sinə gərən Həsən kişi övladlarının hamısına təhsil verib boya-başa çatdırır. Bacılara ailənin ilkinə olan Rəziyyə analıq edib, onların hər biri üzərində sözün əsl mənasında onun ənənəvi haqqı vardır.

Rəziyyə Abdullayeva ilk təhsilini 1922-ci ildə İrəvanda təşkil olunan 7 illik Türk məktəbində aldıqdan sonra 1927-ci ildə İrə-

van Azərbaycanlı Pedaqoji Məktəbinə daxil olur. Öz intizamı, çalışqanlığı, istedadı ilə müəllimlərinin və tələbə kollektivinin böyük rəğbətini qazanan Rəziyyə xanım 1931-ci ilə pedaqoji texnikumu əla qiymətlərlə başa vurub, elə həmin ildə İrəvanda “Şaumyan” adına beynəlmillət məktəbin Azərbaycan bölməsində pedaqoji fəaliyyətə başlayır. Həmin gündən etibarən Rəziyyə həyatını müəllimlik sənətinə həsr edir. O,

illərlə həsrətində olduğu, ən çox sevdiyi peşədə böyük həvəslə çalışır. 1933-cü ildə isə İrəvanda 9 illik Türk məktəbinə müəllim təyin olunur. Rəziyyə xanımın öz müəllimlik peşəsinə ürəkədən bağlılığı qısa zamanda onu şagird və müəllimlərin sevimlisinə çevirir. O, həyatının mənasını şərafli əməkdə, məktəbdəki fəaliyyətdə görmüş, şagirdlərə elmin əsaslarını dərinləndirən mənimləmək üçün bütün bilik və bacarığını əsirgəməmişdir. Daim öz üzərində çalışaraq pedaqoji biliyini daha da artırmağa səy göstərən Rəziyyə müəllimə pedaqoji fəaliyyətdən ayrılmadan ali təhsil almaq üçün 1937-ci ildə İrəvan Dövlət Qiyabi Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan şöbəsinin dil-ədəbiyyat fakültəsinə daxil olmuşdur. 1941-ci ildə buranı uğurla bitirib və daha böyük həvəslə pedaqoji fəaliyyətini davam etdirmişdir. Rəziyyə Abdullayeva 1941-ci ildə “Kirov” adına İrəvan Azərbaycanlı Qızlar Məktəbinə direktor təyin edilir. Məlumat üçün onu da bildirək ki, 1938-ci ildə İrəvan 9 illik Türk məktəbinin adı dəyişdirilərək 1962-ci ilin sonuna qədər “Kirov” adına İrəvan Azərbaycanlı Qızlar Məktəbi adlanmışdır. 1963-cü ildən etibarən isə həmin məktəb M.F.Axundov adına İrəvan tam azərbaycanlı orta məktəbi adlanmışdır.

Rəziyyə bütün şüurlu həyatını, istedad və qabiliyyətini millətinin övladlarının təlim-tərbiyəsinə, xoşbəxt gələcəyinə həsr etmişdir. Yüzlərlə azərbaycanlı gənccə təhsil verib. Onların hər birinin həyatda layiqli

yer tutmasına, ixtisas seçmələrinə, xalq təşərrüfatının müxtəlif sahələrində ləyaqətli fəaliyyət göstərmələrinə nail olub. Onun vaxtilə dərs dediyi şagirdləri müxtəlif peşələrdə ləyaqətli çalışmışlar. O hər zaman gənc nəslin milli ruhda böyüməsi, onların doğma xalqına hədsiz məhəbbət hissi oyatmaqda öz pedaqoji ustalığından və biliyindən bacarıqla istifadə etmişdir. Yetişdirmələrinin böyük bir hissəsi Böyük Vətən müharibəsində şücaət göstərən, qanlı döyüş meydanlarından Rəziyyə xanıma yazdıqları hörmət, ehtiram, məhəbbət dolu məktublarla ona təşəkkür və minnətdarlıqlarını bildiriblər. Bu da onun əməyinə verilən ən yüksək qiymətdir. Rəziyyə xanımın şagirdləri arasında akademik Mahmud Kərimovun, professor Mirəli Seyidovun adlarına da rast gəlmək olar.

Rəziyyə Abdullayevanın təhsil təşkilatçılığı, müəllim peşəsinə olan vurgunluğu, böyük pedaqoji təcrübəsi onun növbəti uğurlarına geniş imkanlar açmış və o, 1941-ci ildə həmin məktəbin direktoru vəzifəsinə təyin edilmişdir. Beləliklə, həmin məktəbdə 10 il müəllim və 20 ildən artıq direktor vəzifəsində yorulmadan çalışmışdır.

Rəziyyənin mənalı, məzmunlu əməyini nəzərə alaraq ona əməkdar müəllim şərəfli

adı verilib. Qüsuruz işlədiyinə görə “Şərəf nişanı” ordeni, “Əmək igidliyinə görə”, “Qafqazın müdafiəsi”, “1941-1945-ci illərdə arxa cəbhədə göstərdiyi fədakar əməyə görə” medalları ilə təltif olunub. 1945-1958-ci illərdə İrəvan şəhər sovetinə deputat seçilib.

Rəziyyənin maarif sahəsində göstərdiyi fəaliyyət diqqəti xüsusilə cəlb edir. Şagirdlərə, pedaqoji kadrlara göstərdiyi qayğı son dərəcə məqsədyönlü olub. Dəfələrlə respublika müqəssimə qeyd edilib və digər məktəblərə nümunə göstərilib. Ali məktəblərə göndərilən şagirdlərin qəbul imtahanlarında məhz onun iradəsi, tükənməz arzusu sayəsində uğur qazanmalarında Rəziyyəni bir müəllim, bir ana, bir maarif fədaisi kimi çox sevindirib. Onların təhsil aldığı ocaqlardan adına gələn təşəkkürlər isə Rəziyyə müəlliməyə qol-qanad verib. Müəllim üçün bundan böyük mükafat varmı? Bundan böyük xoşbəxtlik nəsb olub bilərmə? Bu onun ömrünün uzanmasına, fəxr hissləri keçirməsinə səbəb olub.

Rəziyyə xanım 1951-1958-ci illərdə SSRİ Ali Sovetinin deputatı olub. Dəfələrlə Moskvaya gedib, sessiyalarda iştirak edib. Həll olunan məsələləri öyrənib, rayonlarda seçicilərlə döndə-döndə görüşüb, ehtiyaclarını öyrənib, dövlət qarşısında müvafiq məsələlərə aid çıxış edib. Həll üçün əlindən gələni əsirgəməyib. Lakin... Cəlayi-Vəlon düşüb... O vaxta qədər məharətlə pərdələnmiş erməni xisləti ilə üzəlişib. Ona bu qədər adsanın verilməsi sovet-təbliğət maşınının “dostluq” siyasətinin nəticəsi olub. Əslində daşnaklar hər vaxt, hər zaman daşnak olaraq qalıb. Əllərinə imkan düşən kimi bədnam, bədxah simalarını büruzə veriblər. Hansı vəhşiliklərə qadir olduqlarını göstəriblər. Quduz, ağgöz, qəddar, amansız mahiyyətlərini bütün dünyaya açıqlayıblar.

Rəziyyə xanım kimi yüzlərlə, minlərlə qaçqın salıblar. Bu olay uzun illərin məkirli siyasətinin qara təzahürü idi. Rəziyyə müəllimə 1962-1973-cü illərdə Bakıda işləyib. Pedaqoji fəaliyyətini 160 №-li məktəbdə davam etdirib. 5-6 ilə yaxın onun divarları arasında işləmişdir. Bu gün

də minnətdarlıqla yad edilən Rəziyyə xanım 1992-ci ildə Bakı şəhərində vəfat etmişdir.

Rəziyyənin son beşik - 8-ci bacısı Mənzərə müəllimə ADU-nun Şərqişnaslıq fakültəsinə bitirib, 1970-ci ildən elə orada ixtisası üzrə fars dili dərslərini aparmışdır. Filologiya elmləri namizədi, dosent Mənzərə xanım Məhəmmədova ömrünün sonuna kimi Bakı Dövlət Universitetinin Şərqişnaslıq fakültəsində pedaqoji fəaliyyət göstərmişdir.

Rəziyyə xanımın bacısı Nahidənin oğlanları Ziyafəddin və Hikmət Əsədov qardaşlarıdır. Ziyafəddin Əsədov həm də AMEA-nın həqiqi üzvüdür.

Rəziyyənin digər bacısı Rəfiqə xanımın oğlu Əkbər Ağayev də kimya elmləri doktoru, professorudur. O vaxtilə xalası Rəziyyənin dərs dediyi məktəbin məzunu olmuşdur.

Alimlər, doktorlar, ziyalılar ailəsi... Mən qısaca da olsa İrəvan ziyalılarından olan bir ailədən söhbət açdım. Belələri isə İrəvanda onlarla deyil, yüzlərlədir. Deyin, İrəvan ziyalıları ilə öyünüb fəxr etmək olarmı?

Vaxt gələcək, İrəvan ziyalıları Vətənə dönəcək. O gün mütləq gələcək. Mən buna əminəm. Tarix həmişəki kimi öz haqq hökmini verəcək. Çünki o gözəl yurdun əsil sahibi var, olub və olacaqdır. Bunu qocaman tarixin yaddaşından poza, silə biləcək qüvvə yoxdur.

Cəlal Zəngi,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Avropa İttifaqında “stop-kran mexanizmi”nin yaradılmasını təklif edirlər

Almaniya Kansleri Fridrix Merts, İtaliyanın Baş naziri Ciorcia Meloni və Belçikanın Baş naziri Bart de Vever Avropa İttifaqında (Aİ) rəqabətə və sonayenin inkişafına mane olduğu təqdirdə, Avropa normalarının və Avropa Komissiyasının (AK) qərarlarının fəaliyyətini dayandırmağa imkan verən “stop-kran mexanizmi”nin yaradılmasını təklif ediblər.

Bu barədə “Politico” Avropa Şurasının sədri Antonio Koştaya ünvanlanmış məktuba istinadən məlumat yayıb. Təşəbbüs müəllifləri hesab edirlər ki, Aİ ölkələrinə milli hökumətlər və biznes üçün həddindən artıq yük yaratdığı təqdirdə, Brüsseldə hazırlanmış yeni qaydaların fəaliyyətini müvəqqəti dayandırmaq imkanı verilməlidir.

Bundan başqa, liderlər kiçik və orta

biznesin üzərinə düşən inzibati yükün azaldılmasını sürətləndirməyə çağırırlar. Onların sözlərinə görə, bu, Avropa iqtisadiyyatının rəqabət qabiliyyətinin artırılması üçün zəruridir.

Məktub 15-16 oktyabra planlaşdırılan Aİ sammiti ərəfəsində Koştaya göndərilib. Görüşün mövzuları arasında AK-nın 2028-2034-cü illər üçün büdcə planları, enerji böhranı, Avropa İttifaqının gələcək genişlənməsi və Ukrayna-yə silah tədarükü var.

BMT Baş Assambleyasında pandemiya bəyannaməsi qəbul edilib

BMT Baş Assambleyası bazar ertəsi günü pandemiyanın qarşısının alınması, hazırlıq və cavab tədbirləri ilə bağlı siyasi bəyannamə qəbul edib. Bəyannamənin lehinə 153, əleyhinə isə üç (Argentina, İsrail və ABŞ) ölkə səs verib. İki ölkə - Yeni Zelandiya və Paraqvay bitərəf qalıb.

BMT-nin məlumatına görə, sənədin mətni sentyabrın 25-də keçirilən yüksək səviyyəli iclasda konsensusla təsdiqlənmişdi. Lakin ABŞ və bir neçə digər dövlətin etirazları bu məsələni dayandıraraq bəyannamə yenidən Baş Assambleyaya göndərilib.

Çili nümayəndəsi çıxışında bildirib ki, böyük və ya hazırlıqlı olmasından asılı olmayaraq, heç bir ölkə sərhəd tanımayan pandemiya təhlükəsinin qarşısını təkbəşinə ala bilməz.

Bəyannamə siyasi və məcburi deyil. O, elm, bərabərlik və insan hüquqlarına hörmət əsasında daha güclü milli, regional və beynəlxalq əməkdaşlığa çağırır və ötən il Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Pandemiya Sazişinin qəbul edilməsini alqışlayır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus bildirib: “ÜST BMT-nin üzv dövlətlərini pandemiyanın qarşısının alın-

ması, hazırlıq və cavab tədbirləri üzrə birgə fəaliyyətə çağırır bu güclü öhdəliyi alqışlayır. Dünya COVID-19-dan bəri uzun yol qət edib. Biz ölkələri indi götürdükləri öhdəlikləri yerinə yetirməyə, xüsusən də Patogenlərə Əlçatanlıq və Faydaların Paylaşılması Sistemi (PABS) əlavəsi üzrə danışıqları yekunlaşdırmaq, ÜST Pandemiya Sazişini imzaya açmaq, ratifikasiya prosesinə başlamaq və beynəlxalq hüquqi sənəd kimi qüvvəyə minməsinə təmin etmək istiqamətində birgə fəaliyyətə çağırırıq”.

Baş direktor qeyd edib ki, üzv dövlətlər patogenlərə əlçatanlıq və faydaların paylaşılması üzrə əlavəni - ölkələrin nümunələri və genetik məlumatları paylaşacağı sistemi tamamlayana qədər saziş imza üçün açılı bilməz.

İnkişaf etməkdə olan dövlətlər və yüksək gəlirli bəzi Avropa ölkələri ilə ABŞ arasında yaranan qarşıdurma fonunda danışıqlar dayanıb.

ÜST-nin 194 üzvündən ibarət Ümumdünya Səhiyyə Assambleyası gələn ilin may ayında əlavəyə qayıtmalıdır.

Pandemiya ilə bağlı bəyannamənin qəbul edilməsi ilə yanaşı, 193 üzvü olan bu global qurumun bazar ertəsi günü gündəliyində bir sıra məsələlər də var idi. Bunlara dəniz səviyyəsinin qalxması ilə bağlı BMT Bəyannaməsi layihəsinin və irqçiliyə qarşı mübarizəyə dair Durban Bəyannaməsi və Fəaliyyət Proqramının qəbul edilməsinin 25-ci il dönümünə həsr olunmuş yüksək səviyyəli görüşün siyasi bəyannaməsinin nəzərdən keçirilməsi daxil idi.

ÜST yeni strategiya elan edib

sizliyinə qarşı təhdidləri vaxtında üzə çıxarmaq üçün süni zəkanın tətbiqi, yoluxucu xəstəlik törədicilərinin genetik nəzarətinin gücləndirilməsi, aşkarlama sistemlərinin və məlumat mübadiləsinin inkişafı, elmi təcrübələrin toplanması yolu ilə çevik cavab imkanlarının sürətləndirilməsi daxildir.

Eyni zamanda, təşkilat dövlətlərin səhiyyəyə təhdidlərin vaxtında qarşısının alınmasında imkanlarının artırılmasında davamlı investisiyaların əhəmiyyətini vurğulayıb.

Böyük Britaniya ilə Aİ arasında Sammit

Brüssel-London trekində yeni müzakirələr başlayır

Yeni dünya nizamının formalaşması fonunda global güc mərkəzləri arasında iqtisadi, siyasi və geonüfuz rəqabəti getdikcə kəskinləşir. Beynəlxalq münasibətlər sistemində qüvvələr nisbətinin dəyişməsi ənənəvi güc mərkəzlərinin mövqelərinə də təsirsiz düşür. Artıq iqtisadi potensial, hərbi imkanlar və siyasi təsir mexanizmləri ilə yanaşı, enerji təhlükəsizliyi,

texnoloji inkişaf və beynəlxalq proseslərə təsir göstərmək qabiliyyəti də dövlətlərin global mövqeyini müəyyənləşdirən əsas amillərə çevrilib. Bu dəyişikliklər fonunda uzun illər dünyanın aparıcı iqtisadi-siyasi mərkəzlərindən biri hesab olunan Avropanın qarşısında yeni çağırışlar yaranır. Avropa həm təhlükəsizlik arxitekturasında, həm iqtisadi rəqabətdə, həm də

beynəlxalq siyasi proseslərə təsir imkanlarının qorunmasında ciddi sınaqlarla üzləşir. ABŞ və Çin arasındakı strateji rəqabətin dərinləşməsi, enerji bazarlarında dəyişikliklər, Avropanın müdafiə sahəsində xarici tərəfdaşlardan asılılığı və global iqtisadiyyatda yeni güc mərkəzlərinin ödə çıxması Brüsselin mövqelərinə yenidən baxmasını zəruri edir.

Aİ keçmiş nüfuzunu geri qaytarmaq istəyir...

Avropanın qısa zamanda bu qədər ciddi “qan itirməsinin” səbəblərini izah edərkən, ekspertlərin diqqət çəkdiyi məsələlərdən biri də Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqından ayrılmasının yaratdığı uzunmüddətli nəticələndir. 2020-ci ildə rəsmiləşən Brexit Avropa siyasi məkanında ciddi dəyişikliklərə səbəb olmaqla yanaşı, İttifaqın iqtisadi və diplomatik imkanlarına da təsir göstərmişdir. Böyük Britaniya kimi mühüm iqtisadiyyata, geniş diplomatik əlaqələrə və əhəmiyyətli hərbi potensiala malik dövlətin təşkilatdan kənarda qalması Aİ daxilində qüvvələr balansını dəyişdi. Məhz bu səbəbdəndir ki, Avropa İttifaqı son dövrlərdə Böyük Britaniyanın yenidən köhnə müttəfiqlərinin yanına dönüşü ilə bağlı fərqli proqramlar hazırlayıb, fikirlər səsləndirir. Son dövrlərdə Londonla Brüssel arasında münasibətlərin dərinləşdirilməsi, ticarət, müdafiə və təhlükəsizlik sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri yenidən aktuallaşıb. Bu proseslər fonunda Böyük Britaniyanın Aİ-yə mümkün qaydışı ətrafında müzakirələr də diqqət çəkir.

Araşdırmalar da göstərir ki, Britaniyanın qaydışı hər iki tərəf üçün pozitiv bir gələcək vəd edir.

Birlik nə vəd edir?

Siyasi mütəxəssislər xüsusilə Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqına mümkün qaydışını təkcə “Brexit”in nəticələrinin aradan qaldırılması deyil, həm də Avropanın iqtisadi və təhlükəsizlik arxitekturasının yenidən formalaşması baxımından mühüm hadisə ola biləcəyini ödə sürürlər. Hazırda Böyük Britaniya Avropanın ən iri iqtisadiyyatlarından biridir və onun Aİ-yə reinteqrasiyası vahid bazarın iqtisadi potensialını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirirdi. 2025-ci ildə Britaniyanın Aİ ölkələri ilə mal və xidmətlər üzrə ticarəti 856 milyard funt təşkil edib - ixracın 41 faizi - 384 milyard funt, idxalın isə 50 faizi - 472 milyard funt Aİ-nin payına düşüb.

Müzakirələrin əsas istiqamətləri...

Sözügedən sammitdən gözlənilənə gəldikdə isə Avropanın gözləntisi daha çoxdur - noyabrın 20-də Brüsseldə baş tutacaq tədbir münasibətlərin yenidən qurulması (reset) və strateji tərəfdaşlığın gücləndirilməsi üçün mühüm və zəruri bir addım kimi qiymətləndirilir. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta Böyük Britaniya ilə əməkdaşlığın təkmilləşdirilməsini “zəruri” adlandırır. O, Aİ və Böyük Britaniyanın ortaq dəyərlərə və maraqlara malik həmfikir tərəfdaşlar olduğunu, təhlükəsizlik və rifahın bir-biri ilə sıx bağlı olduğunu vurğulayıb. Avropanın böyük dövlətləri də eyni mövqeyi bölüşür - aparıcı paytaxtlardan səslənən bəyanatlar göstərir ki, Britaniyanın qaydışı arzuolunandır. Burada bir məsələ əsas götürülür - bərabər şərtlər xəbərdarlığı. Avropalı nazirlər və diplomatlar qeyd edirlər ki, Aİ sabit əlaqələri

Birləşmə sammiti, yoxsa?

Aİ Böyük Britaniya ilə münasibətlərinə yenidən baxmaq üçün iki tərəf arasında Sammit təşkil edir. Sammit noyabrın 20-də Brüsseldə keçiriləcək. Beynəlxalq medianın xəbərinə görə, bu barədə Avropa İttifaqı Şurası məlumat yayıb. Sammitin əvvəlcə daha erkən tarixdə keçirilməsi planlaşdırılsa da, Böyük Britaniyanın keçmiş Baş naziri Kir Starmerin istefasından sonra görüş təxirə salınıbmışdır. Böyük Britaniyanın Baş naziri Endi Børnəm bir neçə gün öncə parlamentin İcmalar Palatasında çıxışı zamanı ölkəsinin Avropa İttifaqı ilə münasibətlərini daha da yaxınlaşdırmaq niyyətində olduğunu bildirib. Baş nazir mövcud vəziyyətin Böyük Britaniya üçün qənaətbəxş olmadığını vurğulayaraq, Aİ ilə yeni razılaşma əldə etmək imkanından istifadə etməməyin vəziyyətə borcuna etinasızlıq olacağını qeyd edib.

Londondan isti münasibət

Bundan əvvəl də Britaniya tərəfi geridönüşlə bağlı pozitiv fikirlər səsləndirmişdi. Ümumiyyətlə, Baş nazir Endi Børnəm ölkənin Avropa İttifaqı ilə uzunmüddətli münasibətlərinin yenidən formalaşdırılmasının tərəfdarı kimi çıxış edir. Təsədüfi deyil ki, ötən ayın sonlarında baş nazir BBC-yə müsahibəsində mövcud “Brexit” modelinin ölkəyə xeyirdən çox zərər verdiyini demişdi və Avropa ilə münasibətlərin yaxşılaşdırılması üçün hansı addımların real şəkildə mümkün olduğunu araşdırmaq istədiyini söyləmişdi. O, Leyboristlər Partiyasının illik konfransındakı çıxışında planlaşdırılan Böyük Britaniya-Aİ sammiti ərəfəsində ölkənin Avropa ilə gələcək münasibətlərini dair müxtəlif variantları ictimaiyyətə təqdim edəcəyini bildirmişdi. Baş nazir Böyük Britaniyanın ən böyük bazarı olan Avropa ilə uzunmüddətli münasibətlərin aydınlaşdırılmasının vacibliyini vurğulamışdı. Børnəm həttə növbəti ümumi seçkilərdə Aİ-yə yenidən qoşulmaq üçün mandatın istənilməsi ehtimalı da istisna etməmişdi.

çağı ssenari ilə müqayisədə 2-8 faiz aşağı olduğunu göstərir. Bu baxımdan Aİ-yə qaydışı uzunmüddətli perspektivdə ticarət, investisiya və məhsuldarlıq üçün əlavə imkan

yarada bilər.

Aİ üçün isə qazanc yalnız Britaniya iqtisadiyyatının əlavə edilməsi ilə məhdudlaşmır - Londonun maliyyə, texnologiya, diplomatik və hərbi imkanları Avropanın ümumi çəkisini artırır. Britaniya 2024-cü ildə NATO-da 84,2 milyard dollar müdafiə xərcləri ilə üçüncü ən böyük hərbi xərclərə pul sərf edən ölkə olub. Britaniyanın Aİ strukturlarına qaydışı müdafiə sənayesi, kəşfiyyat, kibertəhlükəsizlik və hətta Ukrayna istiqamətində koordinasiyanı gücləndirə bilər. Artıq London və Brüssel arasında 2025-ci ildə Təhlükəsizlik və Müdafiə Tərəfdaşlığı yaradılıb. Beləliklə, mümkün reinteqrasiya həm Britaniyanın Avropadakı siyasi təsirini, həm də Aİ-nin iqtisadi və hərbi-strateji imkanlarını genişləndirə biləcək yeni mərhələ yarada bilər.

İqtisadi ekspertlərin fikrincə, London üçün əsas iqtisadi üstünlük vahid bazarı tam çıxışın bərpası, gömrük və qeyri-tarif maneələrinin azalması, investisiya və biznes əlaqələrinin genişlənməsi ola bilər. Böyük Britaniyanın İcmalar Palatasının araşdırmasına görə, müxtəlif hesablamalar “Brexit” nəticəsində Britaniya ÜDM-nin Aİ-də qala-

ya ticarəti sistemlərinin (ETS) birləşdirilməsi və enerji xərclərini azaldacaq əməkdaşlıq mexanizmləri müzakirə olunacaq.

• Miqrasiya və hüquq-mühafizə: Qeyri-qanuni miqrasiya ilə mübarizədə və qaçaqmalçılıq dəstələrinə qarşı polis-təhlükəsizlik orqanları arasında məlumat mübadiləsinin gücləndirilməsi gözlənilir.

• Gənclərin mobilliyi (Youth Experience Scheme): Gənc Aİ və Britaniya vətəndaşlarının oxumaq, işləmək və səyahət etmək imkanlarını asanlaşdıracaq xüsusi viza sxeminin təsdiqlənməsi masadadır.

Ümumilikdə, Avropa liderləri bu sammiti Londonun “Brexit”dən sonra itirdiyi iqtisadi və siyasi mövqeləri bərpa etmək istəyini pragmatik cavab olaraq görür və Avropanın ümumi təhlükəsizlik arxitekturasını gücləndirmək üçün mühüm fürsət hesab edirlər.

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM - 0125984955,
0552004544
“Azərmetbuatyayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Spark Press” MMC - 0503548555
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

1 illik abunə - 158,40 AZN
6 aylıq abunə - 79,20 AZN

Nizam-intizamın və bərabərliyin rəmzi...

Məktəb yalnız biliklərin öyrədildiyi məkan deyil, həm də uşaqların dünyagörüşünün formalaşdığı, ictimai davranış qaydalarını mənimsədiyi və gələcək həyata hazırlandığı mühüm tərbiyə mühitidir. Bu mühitdə dərsə

münasibətdən tutmuş müəllim-şagird münasibətlərinə, davranış qaydalarından geyim mədəniyyətinə qədər hər bir detalın öz yeri var. Məktəbdə müəyyən edilmiş qaydalara əməl olunması təhsil prosesinin nizamlı

təşkilinə, şagirdlər arasında bərabərliyin qorunmasına və ümumi məktəb mədəniyyətinin formalaşmasına xidmət edir. Bu baxımdan

vahid məktəbli formasının tətbiqi sadəcə geyim seçimi deyil, təhsil müəssisəsində orta qayda və məsuliyyət anlayışının möhkəmləndirilməsidir. Nazirlər Kabinetinin dövlət ümumi təhsil müəssisələrində şagirdlərin geyim formaları ilə bağlı qaydalara dəyişiklik etməsi bu məsələnin hüquqi çərçivəsini daha da dəqiqləşdirir. Nazirlər Kabinetinin 21 sentyabr

2026-cı il tarixli 309 nömrəli qərarı ilə müəyyən edilib ki, şagirdlərin tədid olunmuş geyim formasının vahidliyini pozan, eləcə də ümumi təhsilin dünyəvilik prinsipinə uyğun olmayan digər geyim elementlərindən istifadəsinə yol verilmir. Qərarda, həmçinin valideynlərin övladlarının müəyyən edilmiş geyim

qaydalarına riayət etməsini təmin etməli olduqları və bu məsələlərlə bağlı qərarların məktəbin Pedaqoji Şurası tərəfindən həll edildiyi vurğulanır.

Bir məktəb – vahid forma

Geyim dəstinə məktəbin müəyyən etdiyi üslubda tamaml.

Formanın vahidliyini pozan əlavə geyim elementlərindən istifadə etmə.

Məktəbli formasının əsas məqsədlərindən biri şagirdlərin sosial və maddi imkanları arasındakı fərqlərin geyim vasitəsilə nümayiş etdirilməsinin qarşısını almaqdır. Müxtəlif ailələrdə böyüyən uşaqların

nölmək baxımından da əhəmiyyətlidir.

Vahid məktəbli forması, eyni zamanda, məktəbdə nizam-intizamın qorunmasına xidmət edir. Qay-

Məktəb mühitində bərabərliyin möhkəmləndirilməsi

eyni geyim qaydalarına əməl etməsi onların özələrini vahid kollektivin bərabərliyi quqlu üzvləri kimi hiss etmələrinə kömək edir. Bu yanaşma şagirdlərin diqqətini geyim markalarına, dəbə və zahiri görünüş müqayisələrinə deyil, dərsə, biliyə və şəxsi inkişafa yönəltmək baxımından da əhəmiyyətlidir.

daların əvvəlcədən müəyyənləşdirilməsi şagirdlərə məsuliyyət hissi aşılayır, onlarda ümumi tələblərə hörmət və kollektiv mühitdə davranış mədəniyyəti formalaşdırır. Burada əsas məsələ yalnız eyni geyimi geyinmək deyil, məktəbin müəyyən etdiyi qaydalara şüurlu şəkildə əməl etmək vərdişinin yaradılmasıdır.

Azərbaycanın təhsil sistemi dünyəvilik prinsipinə əsaslanır. Bu prinsip təhsil prosesinin dini təsirlərdən asılı olmadan, elmi biliklər, milli və ümumbəşəri dəyərlər əsasında təşkilini nəzərdə tutur. “Ümumi təhsil haqqında” Qanuna 2026-cı il iyulun 7-də edilmiş dəyişikliklərdə də millilik və dünyəvilik ümumi təhsil siyasətinin prinsipləri sırasına əksini tapıb.

Ziyalılarımız ayıq-sayıq olmalıdır...

Mövzu barədə fikirləri ni “Yeni Azərbaycan”la bölüşən Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri, Azərbaycan Yaxıncılar Birliyinin sədr müavini Rəşad Məcid bildirib ki, Nazirlər Kabinetinin vahid məktəbli forması ilə bağlı qəbul etdiyi qərar müsbət qarşılanmalıdır: “Əslində bu qərar çoxdan qəbul edilməli idi. Təəssüf ki, bəzi dini təmayüllü insanlar xaricdən gələn müəyyən dini təsirlərə məruz qalaraq körpə balalarına hicab geyindirirlər. Bu da dünyəvi dövlət üçün qəbul olunan deyil. Lakin bu məsələni ümumilikdə hicabə qadağa kimi qəbul edərək, məsələni qalmaqala çevirmək düzgün deyil. Qalmaqal yaradarkən bəlli olur ki, məhz bu addımları müə-

yən qüvvələrin təsiri ilə edirlər. Azərbaycanda hicabı hər yerdə normal geyinirlər, heç kim müxtəlif tədbirlərdə, küçələrdə, iş yerlərində hicablı qadınlara gülən ağır söz demir. Ona görə də hiss olunur ki, Azərbaycanın dünyəvi dövlət olmasına qarşı atılan bu addımlar xarici qüvvələr tərəfindən dini təsir vasitəsi kimi istifadə olunur.

Hesab edirəm ki, ziyalılarımız ayıq-sayıq olmalı, mümkün təhlükələri hiss etməlidirlər. Biz dövlətimizin yanında ayıq, Nazirlər Kabinetinin qərarı da düzgün və yerində verilmiş qərardır”.

Yeganə BAYRAMOVA

Həyatımızı asanlaşdıran qaydalar...

Standartlar keyfiyyətin və etibarlılığın təminatçısıdır

Ətrafda gördüyümüz və gündəlik ehtiyaclarımızı qarşılamaq üçün yararləndığımız məhsulların, demək olar ki, hamısı müəyyən tələblər əsasında hazırlanır. İcməli sudan avtomobilə, mobil telefondan dərman vasitələrinə qədər müxtəlif sahələrdə keyfiyyətin, təhlükəsizliyin və uyğunluğun təmin edilməsi standartların tətbiqini zəruri edir. Bu qaydalar olmasaydı, ayrı-ayrı ölkələrdə istehsal edilən məhsulların qarşılıqlı istifadəsi çətinləşər, beynəlxalq ticarətdə ciddi uyunsuzluqlar yaranardı. Buna görə də standartlaşdırma müxtəlif ölkələri, istehsal sahələrini və texnologiyaları bir araya gətirən ümumi mexanizm kimi çıxış edir. Onun sayəsində fərqli ölkələrdə hazırlanan avadanlıqlar uyğun texniki tələblər çərçivəsində işləyir, rabitə şəbəkələri, proqram təminatları və enerji sistemləri arasında qarşılıqlı əlaqə mümkün olur.

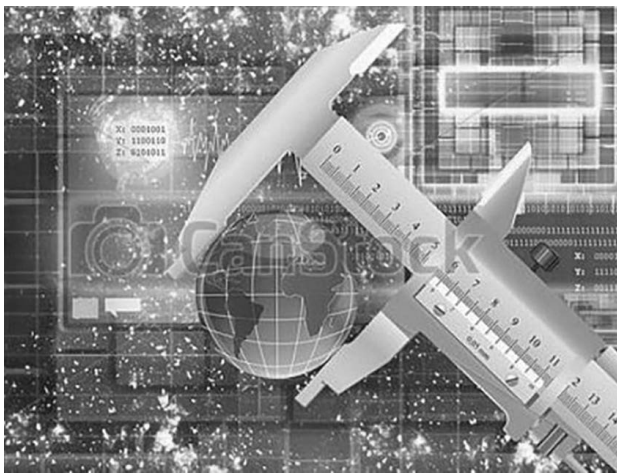
İqtisadi-mədəni inkişafın və insanların həyat səviyyəsinin daimi olaraq yüksəlmə meyli istehsal olunan məhsul və xidmətlərin keyfiyyətinə nəzarətin də əhəmiyyətini artırır. Zəruri bir institusional fəaliyyət kimi standartlaşma da bu mənada,

bütün dünyada tarixi təkamül yolu keçərək istər beynəlxalq miqyasda, istərsə də ölkəmizdə iqtisadi inkişafın mühüm amillərindən birinə çevrilib. Məhsul və xidmətlərin rəqəbat qabiliyyətinin artmasını, insanların sağlamlığının qorunmasını və eləcə də ekoloji problemlərin də uğurlu həllini təmin edən standartlaşma işi nəticəsində müasir istehlakçını həmişə maraqlandıran keyfiyyət, komfort və təhlükəsizlik məsələləri öz həllini tapmış olur.

Məhz bu məsələlərin diqqətə alınması və onların davamlılığının təmin olunması mühüm problemlərdir və bunun aradan qaldırılması üçün Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı tərəfindən (ISO) beynəlxalq standartlar müəyyənləşdirilib.

ISO 1946-cı il oktyabrın 14-də standartlaşdırma üzrə milli qurumların fəaliyyət güclərini birləşdirilməsi və işlərinin koordinasiyasının həyata keçirilməsi məqsədilə 25 ölkə nümayəndələrinin Böyük Britaniyanın paytaxtı Londonda toplaşması ilə yaradılıb və rəsmi olaraq 1 il sonra

fəaliyyətə başlayıb. 14 oktyabrın Beynəlxalq Standartlaşdırma Günü kimi qeyd olunması ISO-nun prezidenti Faruk Sunterin (Türkiyə) təşəbbüsü ilə 1970-ci ildən qərara alınıb. Bu günün məqsədi standartlaşdırmanın qlobal iqtisadiyyat üçün əhəmiy-

yəti haqqında məlumatlılığı artırmaqdır. Dünyanın bir çox yerində Beynəlxalq Standartlaşdırma Günü münasibətilə müxtəlif formada tədbirlər, sərgilər, maarifləndirici seminarlar və konfranslar keçirilir.

Azərbaycanın standartlaşdırma

təcrübəsi

Müstəqil, beynəlxalq qeyri-dövlət və qeyri-kommersiya təşkilatı olan ISO-da dünyanın 164 milli standartlaşdırma orqanı təmsil olunur. Azərbaycan Respublikası 7 iyul 2003-cü ildən Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (2003-2008-ci illərdə Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyi) vasitəsilə tamhüquqlu üzv olaraq təmsil olunur. Hazırda yerli ekspertlərimiz ISO-nun 14 Texniki Komitəsində müşahidəçi və tamhüquqlu üzv olaraq iştirak edir. Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu 2017-ci ilin dekabr ayından ISO-nun tamhüquqlu üzvüdür.

Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu respublikamızı beynəlxalq və regional təşkilatlarda milli standartlaşdırma qurumu kimi təmsil edir və ölkəmizdə standartlaşdırma siyasətini həyata keçirir. Bu qurum yerli istehsal məhsullarının keyfiyyət və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə ölkəmizdə qüvvədə olan standartları təkmilləşdirir,

beynəlxalq, Avropa, bir sıra qabaqcıl ölkələrin norma və standartlarına uyğunlaşdırır.

Məlumdur ki, Azərbaycan qlobal proseslərin fəal iştirakçısıdır. Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu (AZSTAND) milli standartların beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atır. Bu, həm yerli məhsulların keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, həm də onların dünya bazarına çıxış imkanlarının genişlənməsinə şərait yaradır.

Standart - sadəcə bir sənəd deyil, keyfiyyətin, təhlükəsizliyin, etibarlılığın və inkişafın rəmzidir. Bu gün dünyamız texnologiyanın sürətlə dəyişdiyi, innovasiyaların həyatın bütün sahələrinə nüfuz etdiyi bir dövrdən keçir. Belə şəraitdə standartlar cəmiyyətin və sənayenin dayanıqlı inkişafı üçün bələdçi rolunu oynayır. Beləliklə, Beynəlxalq Standartlaşdırma Günü təkcə mütəxəssislərin deyil, hər birimizin bayramıdır. Çünki standartlar həyatımızı asanlaşdırır, təhlükəsizliyimizi qoruyan mühüm anlayışdır.

Yeganə BAYRAMOVA

Gəncədə Beynəlxalq Şahmat Festivalı start götürüb

“Gəncə Open - 2026” Beynəlxalq Şahmat Festivalının açılış mərasimi keçirilib.

Şahmat Federasiyasından AZƏRTAC-a bildirilib ki, “Azərbaycan Şahmat Turu”nun təqviminə uyğun təşkil olunan yarışda 6 ölkədən 180 it zəka sahibi mübarizə aparır.

Gəncə İdman Sarayında keçirilən yarışın açılış mərasimində Azərbaycan Şahmat Federasiyasının birinci vitse-

prezidenti Faiq Həsənov, festivalın direktoru Asif Həsənov və digər rəsmilər çıxış edərək turnirin regional şahmatın inkişafına dəstək olduğunu deyiblər. Yarışın baş hakimi Lütfiyar Rüstəmov turnirin rəqlamenti barədə məlumat verdikdən

sonra ilk tura start verilib.

Yüksəkreytinqli və təcrübəli uştların yer aldığı A qrupunda 46 şahmatçı, daha kütləvi və gənc istedadların qüvvəsini sınağı B qrupunda isə 134 şahmatçı qeydiyyatdan keçib.

Festival İşveçrə sistemi üzrə keçirilir. Oktyabrın 18-nə qədər davam edəcək partiyalardan sonra turnirin qalibləri müəyyən olunacaq və bağlanmış mərasimində mükafatlandırılacaqlar.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alıqş HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
493-16-94
498-19-84

İndeks: 67100
Lisenzia: N-B-317
Tiraj: 4329
Sifariş: 1330

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova